

EESTI

35

PORDILEHT

Nr. 2

VEEBRUAR

1939

Peale Eesti Mängude ja Helsingi olümpia ettevalmistuse

Eesti spordirahvas sammub veel

SPORDI SUURRAAMATU

1ähe all

Eesti Vabariigi aastapäevaks on ilmunud

SPORDI SUURRAAMATU esimene vihk,
mis käsitab suusatamist

Järgmised vihud on peatselt ilmumisel

SPORDI SUURRAAMAT

ilmub ligi 3000-leheküljelisena, 30 erivihus, mis moodustavad viis suurt köidet.

SPORDI SUURRAAMATU koostamiseks on liitunud meie spordijuhid, kehakasvatuse eriteadlased, suursportlased ja spordiajakirjanikud

AINULT 2-KROONISE

sissemaksuga võib saada SPORDI SUURRAAMATU tellijaks, kusjuures hiljem iga vihu eest tuleb tasuda Kr. 1.80, kuni tellija on kätte saanud 25 vihku. Viimased viis vihku saab tellija tasuta. Kõigemakstavas rahas on teose hinnaks Kr. 41.—

Makske 2 kr. SPORDI SUURRAAMATU talitusele isiklikult või posti kaudu (K/Ü. „LOODUSE“ posti jooksvale arvele nr. 2055) ja Teile antakse või saadetakse kätte SPORDI SUURRAAMATU tellimisleht

SPORDI SUURRAAMATU TALITUS
TALLINN, KINGA 6 TELEFON 411-92

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

20. AASTAKÄIK

Nr. 2

VEEBRUAR

1939

Eesti Spordileht ilmub Eesti Spordi Keskliidu väljaandel
iga kuu 20. päeval. **Toimeus ja talitus:** Tallinn, Harju 48-6.
Tel. 444-28. Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastas 4 krooni, 1/2 a. 2 kr., 1/4 a. 1 kr.

Välismaale aastas 6 krooni, 1/2 a. 3 kr., 1/4 a. 1 kr. 50 senti.

Tellimiste vastuvõim. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Üksiknumber 35 senti.

Toimetaja: AADU ADARI.

Piikidest kehakultuurihoonele

Võimlate ehitamine ja omavalitsused

Riigieelarve vaidlused riigivolikogus ja selle komisjonides on, haarates kehakultuurilisigi küsimusi, huvipunktiks kergitanud ka kavatsetava kehakultuurihoone ehitamise. Nendeski vaidlustes on kajastunud seda opositsiooni, mis kehakultuurihoone ehitamise vastu praegu on mõningal määral olemas ka väljaspool riigivolikogu ringkondi. Tundub isegi teatud analoogiat sellega, kuidas 15 aasta eest kultuurkapitali asutamisel tuli piike murda kehakultuuri sihtkapitali kättevõitlemisel. Erinevus on üksnes vast selles, et siis oli opositsioon suurem ja võitlus sellepärast raskem, kuna arusaamine kehakultuuri tähtsusest oli 15 a. eest tunduvalt väiksem. Nüüd Toompeal otsekohe kategooriliselt ei vaieldud kehakultuurihoone ehitamise vastu, küll aga selleks otstarbeks määratud summade jagunemise korra kohta riigieelarve-aastatele, mis siiski ei ole teretulnud nähe.

Asjaolu, et kehakultuurihoone ehitamiseks määratud summade laekumises tekib venitust, ei ole aga väga valus ega põhjusta ka ahastusi, kuigi viimast on väljaspool oletatud. Juba laekunud summadega võib alustada ehitamistöid, koguni kava kohaselt — käesoleva aasta sügisel, kui seks ajaks on saadud täiesti vastuvõetavad hoone projektid, millise võistluse tähtajaks on teatavasti aprilli algus. Valusamaks võib küsimus muutuda alles siis, kui hiljem tekib uusi viivitusi vajaliste summade laekumises.

Ühe etteheitega, mis mõningais ringkonnas on annud head põhjust 1939.—1940. a. riigieelarves võtta ette kärpimisi kehakultuurihoone summade arve alal, on toodud see, nagu ei olevat vastav sihtasutus oma eeltöödega jõudnud kuigi kaugele. Nendegi ridade kirjutaja on temale avatud ajakirjanduse veergudel mõningalgi puhul annud mükse eeltööde kiirendamiseks. Kuid tegin seda ajal, millal küsimus üksvahe kippus täiesti soiku jääma. See oli enne kehakultuurihoone seaduse kehtimahakkamist 29. sept. 1937. a. antud dekreediga. Kuid sihtasutuse põhikiri kin-

nitati hiljem ja sihtasutuse nõukogu ja valitsuse moodustamine võttis samuti aega. Alles pärast seda saadi asuda eeltööde tegemisele, sest varemad eeltööd ja projektid ei olnud enam sobivad muutunud olukordade ja nõuete tõttu. Tuli saata välismaale asjatundja tutvuma sealsete sarnaste hoonete ehitamisega. See võttis omajagu aega. Edasi tuli välja töötada tingimused projektide võistluseks ning lõppeks võistlus välja kuulutada. Ning võistluse tähtajaks ei saadud ka anda lühikest aega, kuna kehakultuurihoone oma erinevate nõuetele ei kuulu tavaliste ehituste liiki. Ei tohitudki üle-pea-kaela kiirustada, sest hoone on mõeldud ikkagi säärasena, mis peab vastama ajanouetele pikemaks ajaks. Peale kõige muu olid teada kogemused Leedu spordihoone ehitamisel. Leedus kiirustati, tagajärjeks oli aga, et ta nüüd ei rahulda ka leedulasi endid.

Kas kehakultuurihoone on meil vajaline, selle kohta, nagu on märgitud juba kirjutuse algul, meil vastusõdijaid ei ole. Küll on aga mõtteid avaldatud, kas aeg kehakultuurihoone ehitamiseks pole varajane ja kas selleks määratud summaga poleks otstarbekam ehitada võimlaid ja ujulaid. Selletaolisi mõttemõlgutusi kas kategoorilisemal või pehmemal ja kaudsel kujul on avaldatud Eesti võimlejateliidu häälekandjas „Eesti Võimleja“ nr. 3/4 — 1938. a. ringkümimuse seas ja värskemana „Päevalehe“ nr. 48 k. a. 17. veebr. juhtkirjas H. T. poolt, milliste initsiaalide all on kõigile üldiselt tuntud H. T a m m e r. Mõlemas toodud vastuväited ühtuvad peagu täiel määral, nii et neid saab vaatlemisele võtta koos. Isegi lihtsam on seda teha H. T. kirjutuse järgi, mis suures osas kajastab kokkuvõtet „Eesti Võimleja“ avaldatud ringkümimuses esinenud vastuväidetest, kuid loogilisemalt väljendatult.

Eeskätt tuuakse ette, kas kehakultuurihoone ehitamisega ei taotleta midagi esinduslikku, fassaadikat, mis meile on üle jõu käiv, pealegi kui mujal Euroopas ei ole leida teist niisugust hoonet nagu meil kavatse-

takse (hoone mahutaks endasse kõik meil harrastatavad spordialad). Kahtlemata ei mõelda selle all luksusliku ehitusviisi või fassaadi, nagu seda ei kavatse ka ehitajad. Põhimõtteks on ikkagi otstarbekus ja lihtsus. Mis aga puutub sellesse, et välismaal ei leidu sarnaseid hooneid, mis endas mahutavad nii paljude spordialade harrastamist, siis selle kohta on vastuse annud „Eesti Võimleja“ ringkõsimumes arh. E. Lohk, kes sihtasutuse ülesandel käis tutvumas välismaa spordiehitustega. Ta lausub, et välismaa suurlinnades, mille piirid on kohati kuni 10 km, sarnased ehitused ei ole mõeldavadki. Pealegi võivad nad avaramate majanduslike olude tõttu endile lubada eriotstarbeliste spordihallide ehitamist kõigisse linnaosadesse. Väikelinnades, nagu seda üldises maastaabis on ka Tallinn, on koondatud ehitus ideaalseks lahenduseks, sest mida rohkem ruume, seda rohkem kasutajaid, mis tõstab majandusliku tasuvuse eeldusi.

Edasi väidetakse, et senikaua, kui Tallinn pole tõusnud 500.000 elanikuga linnaks, ei lähe meil tarvis võistlusteks ruume, mis mahutaksid pealtvaatajaina 6000 inimest. Tallinna praeguste dimensioonide juures oleks ettekujutatav maksimumina pealtvaatajaid 3000 inimest. See on ka täiesti õige ning seda on hoone ehitamisplaanides ette nähtud. Kavatatav kehakultuurihoone suurimas ruumis on istekohti ette nähtud 3500 inimesele, 5000—6000 inimest saaks sinna paigutada üksnes koos seisukohtadega.

Kuivõrd sageli saaks kehakultuurihoones korraldada sääraseid võistlusi, mis rulluksid väljamüüdid maja ees (üle 3000 pealtvaataja), siis selles ei tohiks olla palju kahtlust. Leitakse, et seni on ainult suurtel pingutustel suudetud korraldada paar sisevõistlust, kus pealtvaatajaid on olnud 1500—2000. Vastupidi sellele on ette tuua, et seni on just loobunud suurvõistluste korraldamisest, kuna on puudunud ruumid, kus neid korraldada. Meenutame, et suurvõistluste korraldamisel Tallinna suurima mahutavusega ruumis — kino „Arsis“ — on maja lõhki aetud ja on spekuuleeritud pääsmetega, kuigi kino „Ars“ on mahutanud

Jäähoki oli jaanuaris-veebruaris tuõgevasti hoos. All pildil momenti Eesti-Sooma maavõisiluselt Helsingis. Soomlased Nyholm ja Sjõberõ ründamas meie väravat. Keskel on nõha meie kaitsjaid L. Saar

1800 inimest. Et siiski nii väikeselt pealtvaatajaskonnalt, mis mahub ruumidesse, saada võimalikult suurem kassa, on pääsmete hinnad kruvitud kõrgele. Oleks meil aga suurema mahutavusega ruum, võiksime madalate pääsmete hindadega võimaldada vähemalt kaks korda suuremat huviliste juurepääsu võistlustele.

Edasi: ka kino „Arsi“ ruumid on ainult harva üüritavad võistlusteks, kuigi ollakse nõus maksma ruumide eest kõrget üüri, mis neelab üle kolmandiku brutto-sissetulekust. Nii oli alles läinud aastal kurioosum, et kui Saksa pakkus meile maadlusmaavõistluse korraldamise Tallinnas, oli Tallinnas novembrikuu jooksul võimalik saada võistlusteks ruumi ainult ühel päeval, ja selgi päeval ainult Saksa teatris, kus veel väiksema pealtvaatajate mahutavuse juures kui kino „Arsis“ tuli veelgi kruvida pääsmete hindu. Raskejõustikuliit on olnud sunnitud loobuma mitmest maavõistluse ettepanekust ruumide puudumise tõttu, kuhu saaks mahutada tasuvuse määral pealtvaatajaid. Samuti kiratsevad seltsid sellega, et ei leia suurvõistluste korraldamiseks ruume. Seltsid oleksid ammu saanud Tallinna hankida maailmaklassi maadlejaid ja poksijaid suurturniiride korraldamiseks, kui aga oleks ruume ning just suure mahutavusega ruume, kus võistluste korraldamine end tasuks.

Edasi peame silmas pidama suurt huvi tõusu võistluste vastu. See kajastub kõigil rindeil. Jalgpalli- ja kergejõustiku-maavõistlustel Tallinnas ületati läinud aastal kõik varemad pealtvaatajate ja kassa rekordid tugevasti. Sama joont on märgata ka maadluses ja poksis, eriti pärast Berliini olümpiat. Sellega peame arvestama, kui meie ei taha ehitada ühe-päeva-hoonet. Peale kõige muu meie sidemed välismaaga üha laienevad. Pole enam kaugel aeg, millal raskejõustikus hakkame kõigil aladel regulaarseid maavõistluste sidemaid pidama Skandinaavia riikidega ja Saksaga. See tihendab suurvõistluste arvu.

Nüüd võiksime küsida: kas kõigi nende võistluste korraldamiseks oli meil ilmtingimata vaja just kallist kehakultuurihoonet? Olen kuulnud arvamusi, et võiks ehitada ühe suurema võimla, mis mahutaks 2000 pealtvaatajat. Kui siis küsisin, mida sel puhul panna pealtvaatajate kohtade alla, sest säärase pealtvaatajate mahutavusega maja paisub ikka üle tavalise võimla mõõtude, sain vastuseks: treeninguruumid, duširuumid, bürooruumid jne. Ja kui edasi küsisin, palju säärase „võimla“ ehitamine võiks maksma minna, sain vastuseks, et mitte tavalise võimla hinna. Nii siis: lõppeks kisub ikkagi sennapoole, millise sihiga ehitatakse kehakultuurihoone. Ainult osa inimesi tunneb mingisugust kartust suure hoone ees, mis lahendaks ühtlasi rea (nimelt rea, siiski mitte kõik) teisi muresid. Tundub, nagu oleks tegemist säärase inimestega, kes kardavad eksida suurtes ruumides.

Edasi vaatleme kehakultuurihoone tasuvust. Kurdetakse seda, et on kõrvale liikunud kord päevakorras olnud idee: kehakultuurihoone ehitamine ühtlasi näituste ruumidena Helsingi Messuhalli eeskujul. See kavatsus jäi kõrvale pärast põhjalikke kaalutlusi. Eeskätt tuleb hoone kohandada ikkagi kehakultuuri otstarbeks, sest messide ja näituste otstarbeks tohib ta olla ikkagi poolik, kuid seda mitte kehakultuuri otstarbeks. Kui kehakultuurihoone kord valmib, ei ole hoone valdajail midagi selle vastu, kui selles korraldada messe, näitusi, mida ruumid ka võimaldavad. Küsige, kas soomlased on rahul Messuhalliga võistluste korraldamise suhtes. Kurdetakse, et võistluste puhul on seal nähtavus väike, kuna ruumid pole vastavalt ehitatud. Tõsi on, et Messuhallis peetakse ka olümpiamängude raskejõustikuturniirid. Kuid pole ka mõtet ehitada 8500 pealtvaataja mahutavusega uut hoonet, kui pärast olümpiat nii suure hoone järgi ei ole vajadust, vähemalt mitte kuigi sageli.

Nii siis: kehakultuurihoone üürimisega ka muudeks otstarveteks kui kehakultuuriks võidakse ikkagi

leida osa tasuvust. Kuivõrd kasutatavad ja kui suure tasuvusega oleksid hoone ruumid harjutuseks? Märgime seda, et kõik praegused võimalik on üle koormatud. Edasi: real seltsidel pole võimalik harjutuste ruume saada ka suure raha eest isegi erakorteritesse. Kehakultuurihoone lahendaks need mured, sest täiesti kindel võib olla selles, et temagi ruumid leiavad kasutamist täiskoormatusega. Rida seltsi võib saada seal ulualust, mis neil seni puudunud korterikriisi tõttu Tallinnas, ja spordi keskliidu sportbüroo võib pigemini üüri maksa sihtasutusele kui eraisikutele. Veeremängudest on Tallinnas puudus. Uues hoones leiaks ruumi ka nendeks, ja nagu me teame, on veeremänguteed seni endid tasunud.

Lõppeks: kõige olulisem vastuväide — kehakultuurihoone asemel rida võimalik ja ujulaid. Jah, ka nendel on oma järjekord. Õigemini: nende järjekord oleks pidanud olema ammu, ja selle eest oleks eeskätt pidanud hoolitsema Tallinna linnavalitsus. Kas ta on Eesti iseseisvuse 21 aasta vältel ehitanud Tallinna kas või ühegi võimalik oma elanikkonna tarvitamiseks. Väikesemõdulisi võimalik on ehitatud ainult uutesse koolimajadesse, ja neidki on ainult paar. Kuid nagu leiame „Eesti Võimleja“ ringkõnitsuses Tallinna linna pea A. Uesson'i vastusest, võib selleski loota paranemist. Linn püüab aja jooksul lahendada võimlemisruumide küsimuse.

Siiski julgeme väita, et Tallinna omavalitsus pidanud 21 aasta vältel rohkem tähelepanu pöörama kehakultuuri võimaluste loomisele, pealegi kui ta, eriti viimasel kuuel aastal, on ise teeninud päris parajaid summasid Tallinnas korraldatud võistluste arvel. Toome vastavaid andmeid, kuipalju linnavalitsus umbkaudu teenib spordivõistlustelt.

Märgime kõigepealt seda, et ainuüksi jalgpalliliit on näiteks läinud aasta vältel maksnud linnavalitsusele 6% arvel, mida võetakse võistlustelt välismaalastega, mitte vähem kui 2750 krooni. Sellest linn küll omakorda maksab 1/2% kultuurkapitalile, kust see õige väikeses osas tuleb tagasi ka kehakultuurile. Kui arvata juure seltside poolt korraldatavad jalgpallivõistlused välismaalastega, siis võib arvestada, et jalgpalliliit sai linnavalitsus läinud aastal 6% arvel ümarguselt 3250 kr., kui mitte rohkem. Lisada tuleb veel teistel spordialadel korraldatud võistlustelt linnale kasseerunud maksud, kuigi linnavalitsuse auks võib seda ütelda, et ta puudujääkidega lõppenud võistluste puhul on korraldajaid vabastanud 6%-maksust.

Teine sissetulekuallikas Tallinna linnavalitsusele on spordivõistluste puhul trammide kasutamise pealtvaatajate poolt. Suvel toimuvad kõik suuremad spordiüritused staadionil ja Rohelise aasa tenniseväljakuil. Seal korraldatakse võistlused, seal käiakse treenimas. Kõik pealtvaatajad ja sportlased ei ela Kadrioru ümbruses, mis asetseb rohkem ikkagi linna serval. On loomulik, et väga suur protsent inimesi kasutab Kadrioru võistlustele sõitmiseks trammühendust ja ka linna omnibuseliine. Kuigi võistluste puhul tihendatakse vastavatel liinidel trammide ja busside arvu, joostakse nendele alati tormi ja nad on täis kiilutud. Kui võistlusi ei korraldataks Kadriorus, oleks trammide liiklemine tavaline, andmata lississetulekuid.

Jalgpalliliidust oli võimalik saada täpseid andmeid selle kohta, kui palju näiteks läinud aastal käis maksulisi pealtvaatajaid jalgpallivõistlustel staadionil ja TJK-i väljal mererannas. Arvestamata väikeste võistlustega on jalgpalliliidu ja liiduklassi seltside korraldatud võistlustel olnud kokku 70.500 pealtvaatajat. Juure lisades teistel spordialadel (kergejõustik, tennis, võimlemispidustused) ja koolinoorte kevadised ja sügiselised suurvõistlused kui ka treeningutele sõitjad, saame spordiväljade külastajatena suve jooksul vähemalt 100.000 inimest. Mõistagi, kõik ei kasuta linna ühendusliine, vaid lähevad-tulevad jalgsi. Kuid tähelepanekud tõendavad, et vähemalt üks kolmandik spordi-

Nii kaitsevad jänkid värvavat ja võiduseisu: värvav on täiesti blokeeritud

võistlustele sõitjaid kasutab trammühendust. Kui nüüd arvestada sinna-tagasi pileti hinnana keskmiselt 15 senti, siis võib arvata, et linn teenis spordivõistluste puhul aastas lisatuluna trammühinduse arvel 5250 krooni. Muidugi olid linnal suurema liiklemise puhul ka suuremad kulud, kuid lisatulust teeb see siiski väikese protsendi.

Kui nüüd liita trammühenduselt teenitud 5250 kr. 6% arvel saadud summaga (3250 kr.), selgub, et linn on läinud aastal spordivõistlustelt saanud oma kassadesse 8500 krooni! Kas annab linnavalitsus samal määral aastas välja ka võimalate ja spordiväljakute ehitamiseks või korrastamiseks? Aastate vältel on nii saadud igatahes niipalju, et linnavalitsus võinuks samade rahadega, mis ta on spordivõistlustelt teeninud, ehitada oma elanikkonnale ka mõne võimalik või ujula.

Nüüd tagasi tulles kehakultuurihoone küsimuse juure, võib ütelda, et selle ohverdamine võimalatele ja ujulatele ei pea paika, kuna viimaste ehitamise ülesanne on eeskätt Tallinna linnavalitsuse ja üldse omavalitsuste ülesanded. Mõistagi meie ei salga ka seda, et riiki võiks omavalitsustele appi tulla.

Mida kiiremini suudame üles ehitada kehakultuurihoone, seda kasulikum on see meie järjest paisuval kehakultuuriliikumisele. Leedu on suutnud ehitada spordihoone, Lätis on spordihoone, staadioni ja muudeks taolisteks ehitusteks juba kogunud 7 milj. latti (meie rahas üle 5 milj. krooni), kuid meil tahetakse kehakultuurihoone ehitamisest teha suurt probleemi. Mõistagi meie ei tarvitse võtta eeskuju Leedust ja Lätist, kui eeskuju on halb. Kuid kas ta on halb? Või on Eesti oma Balti sõberriikidest niivõrd halvemal majanduslikul järjel?

A. Adari.

Parikas
TALLINN

MEISTERFOTOGRAAFID
KUNINGA 1
ATELJEE AVATUD: KL. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

**MAITSERIKKAD
PILDISTUSED**

Helsingi ootab 1940. a. olümpiamängudele kogu maailma, seega ka Eesti atleete. Juba on igal pool alanud olümpia-ettevalmistus, mis mängude lähenemisel muutub üha intensiivsemaks, kuni haripunktile jõutakse just mängude eel. Millised ülesanded on Eestis läbi viia olümpia-ettevalmistuses, sellest tahan üldisi silthjooni anda käesolevas artiklis. Vastavalt spordi keskkliidu otsusele on ettevalmistus tehnilise kava välja töötamine pandud minu kohustuseks. Tegelikult olen kava koostamise kallal töötanud juba pikemat aega, esialgsete kavade koostamisele asudes varsti pärast Berliini olümpiat. Ajavahemikul kuni tänaseni olen kava koostamisel pidanud läbirääkimisi ja nõupidamisi meie spordijuhtidega kui ka eriala-õpetajate kaadriga. Kuigi kava on välja töötatud osaliselt kuni detailideni, tahan siinkohal anda sellest ainult üldise ja n.-ü. jämedajoonelise pildi.

Märgime eeskätt seda, et Eesti on osa võtnud kuuest olümpiast, mis kõik on järgnenud üksteisele. Olümpia-ettevalmistust kui niisugust pole teostatud ainult ühel juhul: 1912. a. Stokholmi olümpia eel, millal veel kuulusime tsaaririigi alla. Los Angelesi olümpiale 1932. a. kodumaalt osavõtjaid ei saadetud, kuid ettevalmistus teostus siiski. Seni põhjalikum ettevalmistus sooritati Berliini olümpia eel, seda sel lihtsal põhjusel, et olid majanduslikult paremad võimalused. Kuigi varemadki olümpia-ettevalmistused olid hästi läbi mõeldud, polnud nad seda siiski kõigil aladel, osalt raha puudusel, osalt muudel põhjustel. Igal juhul olime olümpiamängudel saavutanud siiski rohkem kui oleme teadnud loota. Seetõttu pole ka olnud kibestunud tunnet.

On vana tõde, et õpitakse kogemuste najal. Vanad kogemused peavad meid paremusele aitama ka eelseisva Helsingi olümpia puhul. Võttes aluseks Berliini olümpia-ettevalmistuse võiksime selles välja tõsta mõningaid vigu, mida eelseisvas ettevalmistuses tuleb vältida. Suurimaks veaks pean seda, et Berliini olümpiaks tahtsime ette valmistada liig palju atleete. Selle asemel pidanuksime välja valida väiksema arvu kandidaate, kellele oleks saadud siis rohkem pakkuda. Tegelikult aga valgusid ettevalmistuseks määratud summad liig laiali ja igale kandidaadile kuuluv osasumma sellest kuivas kokku. Teiseks ei saa heaks kiita seda, et meie ei võimaldanud oma parimatele küllaldasel määral välivõistlusi. Olümpiakaristus oli seetõttu väike, mis mõnegi päris hea sportlase juures andis end valusasti tunda just olümpial. Kolmandaks võib ütelda, et vigu oli olümpiaeelsete kuude treeningsüsteemis, nagu laagrite korraldamises ja mitmesugustes kõrvalfaktoris, mis polnud täiesti ratsionaalsed. Need olid vead üldjoontes, detailidesse laskudes leiaksime neid rohkem.

Ülalmärgitud vigade vältimiseks peame Helsingi olümpia ettevalmistust võtma suurema tõsidusega ja püüdma teha kõik, et ettevalmistus oleks meie oludes võimalikult parem. Loomulikult pidanuksime olümpia-ettevalmistusega alustama juba varem. Kuid meil on

niivõrd tõsiseid sportlasi, kes on püsinud pidevas treeningus kogu talve ja oma käel edasi püüdnud, ootamata ametliku olümpia-ettevalmistuse perioodi algust. Seetõttu ei tohiks ametliku ettevalmistuse hilinemine mõjuda pidurdavalt maksimumi saavutamisele.

Asudes nüüd olümpia-ettevalmistuse analüüsimisele, määrame kõigepealt kindlaks alad, millistes ettevalmistust teostada ja millistel võiksime Helsingisse saata osavõtjaid. Märkida tuleb järgmised alad:

- 1) maadlus,
- 2) poks,
- 3) tõstmine,
- 4) kergejõustik,
- 5) ujumine,
- 6) jalgpall,
- 7) laskesport ja
- 8) purjesport.

Need on alad, milles meie sportlaste võimed väärivad olümpiast osavõttu. Teised alad on kas nõrgemini arenevad või nad puuduvad olümpia kavas. Eraldi tuleb otustamiseks osavõtt St. Moritzi taliolümpiast.

Nüüd puudutame olümpia-ettevalmistuse raamkava üldnimetatud aladel, milles kavatseme Helsingis startida. Alustame üldiste soovidega kõigi olümpia-kandidaatide suhtes.

Väljavalitavatele kandidaatidele tuleks kõigepealt korraldada põhjalik arstlik järelevaatus. Selle all on mõeldav kõigi kandidaatide läbivaatamine antropomeetriliste riistadega, röntgeniga ja üldiselt, et jõuda selgusele, missugusel kujul igati rakendada treeningusse ja missuguseid ettekirjutusi igatihele anda. Valitud arstid peavad ütlema oma sõna, mis ühes või teises kandidaadis on head või halba, et vastavalt igatihe eriomadustele koostada treeningukavad. Esimene arstlik järelevaatus peaks toimuma lähemal ajal. Edaspidi korduksid need järelevaatused sagedamini ja varakevad. Nendele, kelle tervislik seisukord osutub kahtlaseks, tuleks järelevaatusi korraldada sagedamini, vastavalt arsti enda ettekirjutamisele.

SAUN „BASSEIN“

TALLINN, AIA TÄN. 3, TELEFON 477-68

Avatud:

Kolmapäeval	kella	3—10-ni	meestele,	90 senti
Neljapäeval	„	1—10-ni	naistele,	60 „
Reedel	„	10—3-ni	naistele,	50 „
		3—10-ni	meestele,	70 „
Laupäeval	„	10—3-ni	naistele,	50 „
		3—10-ni	meestele,	60 „

Edasi tuleks üks kord kuus kõik olümpiakandidaadid kokku kutsuda Tallinna, et neile selgitada sportimisega ja treeninguga seoses olevaid küsimusi. Vastavatel loengutel oleksid referentideks eriteadlased ja arstid. Võidakse küsida: milleks see on vajaline? Nimelt selleks, et meie sportlased peavad ükskord jõudma täielisele selgusele, mis neile on lubatud ja mis mitte. Edasi on küsimusi, nagu — kuidas end toita (iga ala dikteerib erilise toitviisi), kuidas vältida vigastusi jne. Enne Berliini olümpiat puudus selgitustöö ja... kasuks see igatahes ei olnud.

Korraldada massaashi võimaldamiseks atleetidele tuleks Tallinnas palgata kaks massööri — üks raskejõustiklastele ja, tarbe korral, talvesportlastele, teine kergejõustiklastele, jalgpallimeestele ja ujujatele. Provintsis elutsevatele kandidaatidele tuleks massaashi saamiseks sisse seada n.-n. tschekisüsteem, nagu see tarvitusel on olnud ka varem.

Edasi tuleks muretseda kitsasfilmiaparaat — ülesvõtete tegemiseks ning projekteerimiseks ja vastav arv filmilinte. Kõige paremini võib sportlane ise aru saada ja kõige paremini saab temale selgitada tema vigu tehnikas ja stiilis, kui temast vändatud film läbi vaadata aegluubis. Säärane aparaat pidanuks meil olema juba varemgi.

Üldised kõigi alade kohta on massaashi ja sauna mured. Nendes tuleb talitada ettekirjutuste järgi, mida teevad erialade hooldajad ja ettevalmistuse juhid. Samuti on kehtiv kõigi alade kohta, et kandidaatidele võimaldataks võimalikult rohkem välisvõistlusi. Igal juhul rohkem kui see oli enne Berliini olümpiat.

Eriti märgime siinkohal veel raskejõustiklaste üldsoovid, mis on järgmised:

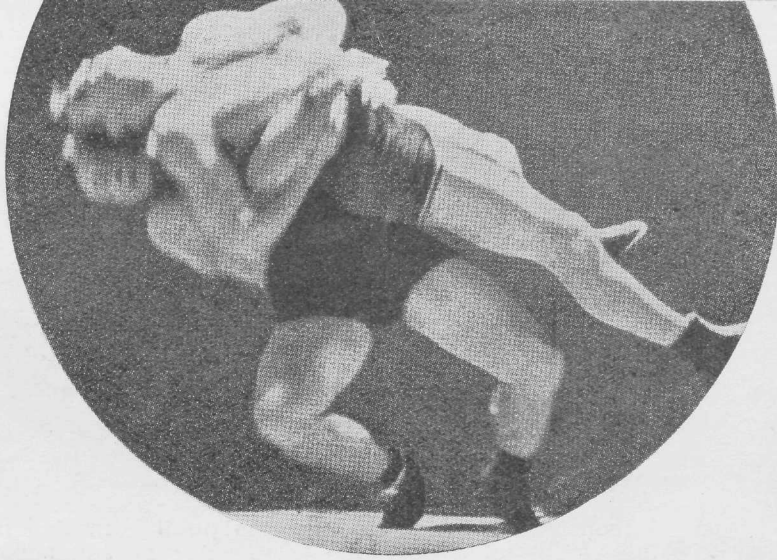
Tallinnas elutsevatele kandidaatidele tuleb üürida ruumid, kus nad võiksid rahus ja korrapäraselt harjutada. Sellega pole aga öeldud, nagu ei tohiks nad harjutada oma seltsiruumides. Kuid viimased on jäänud kitsaiks paisunud tegevuse tõttu, missugune asjaolu takistab treeningut. Pealegi annab kandidaatide sepaaratne ettevalmistus rohkem tulu. Provintsis elutsevatele kandidaatidele tuleb leida võimalusi, et nad vähemalt 1—2 korda kuus pääseksid Tallinna osa võtma ühisharjutustest. Samuti on soovitatav vähemalt üks kord kuus korraldada valikvõistlusi. Neid võib vahelduseks korraldada ka provintsilinnades, jagatuna mitme linna peale, igas linnas võistlused ainult mõnes kaalus.

Harjutuste kava käesoleval aastal oleks raskejõustikus järgmine:

Maadlus. Veebruarist kuni juuni lõpuni matiharjutused üle päeva ning käiguharjutused 1—2 korda nädalas. Edasi kuni augusti lõpuni matiharjutusi vähem (1—2 korda nädalas), kuid tegelemine kergejõustiku, ujumise ja pallimängudega mõni kord nädalas. Septembris algaks jällegi täispingeline treening. Treeninglaagrit sel aastal korraldada kaks, mõlemad umbes kahe nädalase kestusega. Esimene laager toimuks enne Oslo euroopavõistlusi aprillis ja teine enne Helsingi vabamaadluse euroopavõistlusi oktoobris.

Poks. Veebruarist kuni Eesti Mängudeni harjutused ruumides 4—5 korda nädalas, käiguharjutused 1—2 korda nädalas. Juuni lõpust kuni augusti lõpuni harjutused ruumis 1—2 korda nädalas, pealeselle kergejõustikku, sõudmist ja pallimängusid 2—3 korda nädalas. Septembris algaks samasugune treening, nagu aasta esimesel poolel. Korraldada kaks treeninglaagrit — esimene aprillis enne Dublini euroopavõistlusi ja teine septembris enne maavõistluste-hooaja algust.

Tõstmine. Veebruarist kuni juuni lõpuni ühisharjutused Tallinnas 3—4 korda nädalas, käigu- ja muud harjutused tarviduse järgi. Kuni augusti lõpuni ühisharjutused ruumis 1 kord nädalas, pealeselle kergejõustiku, ujumise, sõudmise ja pallimängude harjutusi 2—3 korda nädalas. Septembrist jätkub sama treening, mis aasta esimesel poolel. Korraldada üks treeninglaager, mille aeg määratakse hiljem.

J. KOTKAS Eesti-Saksa maavõistlusel paiskamas K. HORNFISCHERIT parterisse, kus ta keeras saksalase selili. J. Kotkas on meie suurimaks lootuseks ka Helsingi olümpial

Teistel spordialadel on põhimõtted umbes samad. **Kergejõustik.** Üldsoovidena on märkida, et Tallinna ja Tartu kandidaatidele üüritaks ruumid, kus nad talvel saaksid omaette harjutada. Veel on soovitatav korraldada ühenädalane täienduskursus kergejõustiku juhtidele.

Veebruarist kuni aprilli lõpuni kestaksid ühisharjutused ruumis 3 korda nädalas, pealeselle individuaalne (jooksu- ja käigu-) treening väljas. Maist kuni septembrini individuaalne välistreening, oktoobris puhkus ja novembris algab ühistreening ruumis 2 korda nädalas, pealeselle individuaalne välistreening.

Ujumine. Ujujate olukord Eestis on eriti raske talvekuudel, sest meil puuduvad sisebasseinid. Tuleb kasutada Tallinnas Voimovi basseini, mis on küll väike. Kandidaatidele provintsis tuleb võimaldada kuni 2 korda kuus sõita Tallinna ühisharjutustele basseini. Ujumisõpetaja tuleb palgata kogu aastaks, mitte ainult suveks, nagu seni.

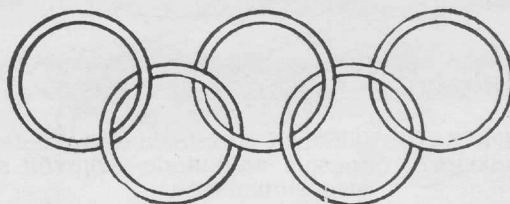
Veebruarist kuni mai lõpuni kestaksid 2—3 korda nädalas ühisharjutused basseini, pealeselle individuaalsete võimlaharjutused. Juunist kuni sügiseni individuaalne treening väljas. Sügisel algavad jälle basseini- ja võimlaharjutused. Jõuluvahelajal võimaldada väljavalitud ujujatele paariks nädalaks sõita Helsingisse, kus basseini olud paremad.

Jalgpall. Ettevalmistus algas jalgpalliliidu algatusel jaanuaris harjutustega Gonsiori tänava maneeshis 2—3 korda nädalas, kestes kuni märtsi keskpaigani. Varakevadepool algavad käigu- ja jooksuharjutused ja suvel täieline treening väljas ja seltside juures. Süsteemaatlikku treeningut teostab liit kahe garnituuriga.

Laske- ja purjespordi ettevalmistus teostub vastavate eriliitude omaalgatusel.

Seega on esitatud olümpia-ettevalmistuse raamkava käesoleva aasta kohta. Edaspidine kava, s. o. 1940. a. kuni olümpiamängudeni, töötatakse välja k. a. sügisel.

A. KOLMPERE.

Tscheho-Slovakkia maadlusliidu poolt korraldati pärast maavõistlust ühine õhtusööök, millel süvendati südamlikke suhteid

Järelmärkmeid maavõistlustele matil A. BYSTRÖM

Eesti suur võit 5:2 Saksa vastu esimesel ametlikul maadlus-maavõistlusel 1938. a. Tallinnas innustas sakslasi revanšeerima 20. jaanuaril s. a. Berliinis peetud maavõistlusel. Seejärel olid sakslased oma meeskonnas teinud muudatusi ja seda tegevdanud eeskätt K. Hornfischeri ja L. Nettesheimiga. See kõik ei andnud aga säärast tulemust, millega sakslased olid arvestanud ning nad pidid leppima võiduga ainult 4:3.

Meie suurim lootus Tallinnas saavutatud võidu kordamiseks lasus Martin Maiste matšil — Pulheimiga, kus Maiste esimese püstimaadluse ajal näitas suurt üleolekut. Kuid puuduliku kaitse tõttu parteris lasi ta enda seljatada. Teistest võib öelda, et Veismann ja Männis ei küündinud oma võimetega vastaste tasemele ja nende kaotus oli paratamatult juba ette näha. E. Puusepp üllatas euroopameistri F. Schäferi võitmisega, mis oli täielikult ära teenitud ja vääris tunnustamist 2:1 asemel 3:0. E. Puusepa efektne võiduvõte oli F. Schäferi maast — parterist lahtikangutamise, mis andis talle selge paremus.

V. Roolaane ja L. Schweickert'i matšis oli suur ülekohus sakslasest võistlusjuhil anda Roolaanele seljakaotus, kuna Schweickert oli nupuheitel paisanud Roolaane matile ainult ühele küljele. Et kohtunik liigagaruuse tõttu võistluse lõppenuks vilistas, ei saanud Schweickerti tehtud võtte õiget tagajärge näha.

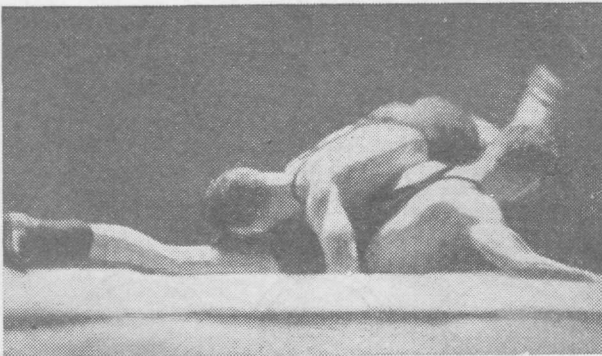
Suureks lootuseks oli sakslastel Kurt Hornfischeri kohtamine meie Johannes Kotkas'ega. Kuid Kotkas, sõna tõsisem mõttes, masindas Hornfischeri nii tugevalt läbi, et Hornfischer ei jõudnud hoolimata oma toredast sillast ja rahva ergutustest töökaotust välja presida, vaid pidi vastu võtma seljakaotuse.

Mis puutub kahe maadlusmaavõistluse vahel (Saksaga ja Tšehho-Slovakkia) peetud rahvusvahelistesse maadlusturniiridesse, siis peab ütleva, et tulevikus ei oleks niisugune raske võistlus kahe maavõistluse vahel mitte soovitatav, sest see kurnab liigselt võistlejaid ja nõuab rohkemal arvul reserve kaasa võtmist. Ei ole see ju loomulik nähe, et üks maadleja arvatakse reservi kolme kaalu peale, nagu käesoleval juhul oli Mägi.

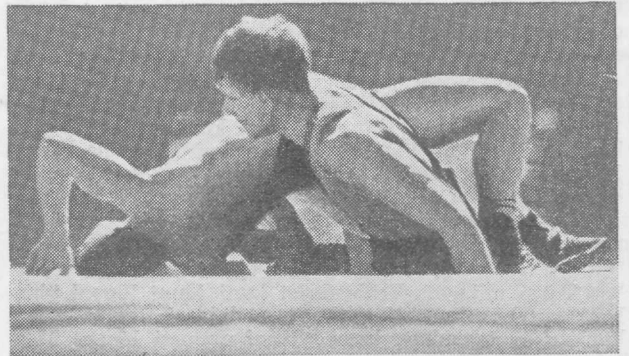
Suure õpetunni said meie maadlejad neilt võistlustelt ja nimelt seda, et meie ei tohi piirduda ainult põhjamaade maadluskooliga, mis põhjeneb rohkem passimisele ja vastase vigadest elamisele, vaid maadlus tuleb viia rahvale nauditavamaks, mitte aga üksiteise passimiseks ja jõuliseks pusimiseks.

Meie maadlejad võivad J. Kotkalt õppida, sest tema on ainuke raskekaallane, kes oma keha suurusele ja raskusele vaatamata töötab oma vastase kallal kui masin ja suure sihiga — seljatada vastane võimalikult kiiremini.

Kaks eestlaste seljakaotust

F. SCHMITZ ja A. VEISMAN sooritasid elava matschi, kuid sakslasel õnnestus saavutada seljavõit silla sissesurumisega

L. NETTESHEIM maavõistlusel sisse surumas A. MÄNNISE silda. Sakslane võitis ajaaga 10.49

Mis puutub nendesse rahvusvaheliste võistluste tulemustesse, siis peab ütleva, et kannatada said Neo ja soomlane Kinnunen, sest mõlemale anti selge paremus ja selge võidu asemel kaotused. Näiteks Neo võitis suuresti teisele kohale tulnud Seelenbinderi, viies Seelenbinderi kolm korda parterisse ja üks kord silda, kuid kohtunikud andsid 2:1 võidu Seelenbinderile, hoolimata sellest, et Seelenbinder kohtunike laua juure minnes palus otsust muuta ja ennast ise kaotajaks tunnistas.

Suur üllatus oli veel see, et kui soomlane Kinnunen seljatas euroopameistri Schäferi sundparterimaadluses, kohtunik andis vile ja käskis jätkata püstimaadlusega, põhjendades otsust sellega, et seljatamise momendil olevat lõppenud parterimaadluse aeg.

Kotkas võitis sellel turniiril (Berliinis) kõik oma vastased seljaga, peale soomlase Nyströmi, kes kaotas kohtuniku-häältega 3:0. Puusepp platseerus Schäferi järele teisele kohale, samuti Roolaan Schweikerti järele. Maiste pidi leppima kolmanda kohaga, kuna Mägi, Männis ja Veisman kahe kaotusega langesid välja.

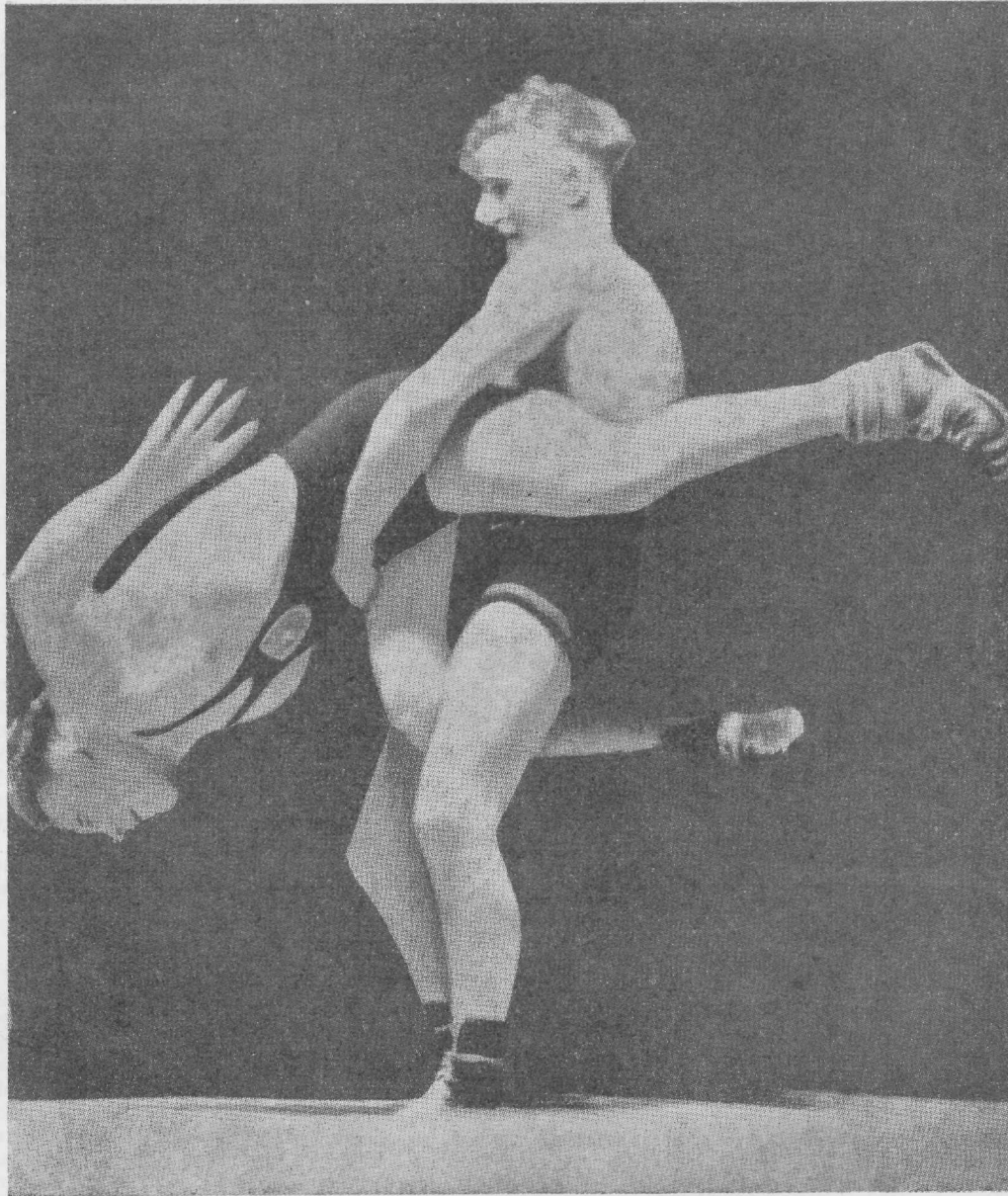
Kaks silmapaistavat asja võiksime sakslastelt eeskujuks võtta. Esiteks: võistluse korraldus. Võistlused viidi läbi kolmes järgus: Esimesel õhtul mõningad paarid, järgneval päeval suurem osa võistlustest, kuna õhtuks jäeti ainult finaalvõistlused. Teiseks: üheski lehes ei olnud leida arvustust eelpool nimetatud väärotsuste kohta.

Ülekaalukalt võitis meie meeskond Prahast, millepärast sealsed lehed nimetasid eestlasi nende alalisteks õpetajateks. Juba Prahasse jõudes tundsi nagu kodust õhkkonda ja sealt lahkudes leidsime, et maha jäävad meie südamesõbrad kaugemale lõunasse.

Ei tea, kas see on slaavi veri, mis ka meile väga lähedane, või midagi muud, kuid Praha linna pea käepigistus meie sportlastele tunnistas täit sõbralikkust ja austust meie rahva vastu.

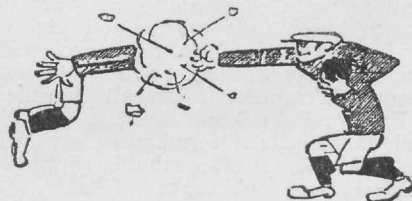
Tschecho-Slovakkia raskejõustikuliidu president tegi ettepaneku maavõistluste jätkamiseks ja näeks meeledi, et järgmine maavõistlus maadluses toimuks Tallinnas.

Tulles nüüd meie maadlejate esinemisele Prahast, peame tunnustama Maiste võitu Niči üle heaks tagajärjeks, sest tšehhid enne võistlust pidasid Niči oma kindlaimaks punktitoojaks ega oodanudki, et Nič kaotaks, pealegi veel seljaga. Seda suurem oli aga tšehhide rõõm, kui nende sulgkaalu ja kergekaalu mehed võitsid meie Veismani ja Männise seljaga. Kergekeskkaalus võistles Puusepa asemel, kes Berliinis jala vigastas, Voldemar Mägi. Tema heitlus Herdaga oli alguses tasavägine väikese paremusega Mäele, kuid lõppkokkuvõttes näitas Mägi rohkem aktiivsust, kuna Herda võtetest lahti rebis ja matilt mitu korda pages, mis andis eestlasele selge paremus. Roolaan ja Neo olid oma vastastest suuresti paremad ja nende võit oli teenitud. J. Kotkas aga jätkas oma seljatamise seeriat, murdes Klapuchi silla nagu maruhoog.

Otsustavaks E. Puusepa võidul kahekordse euroopameistri F. Schäferi üle kujunes sakslase efektne maast lahtikangutamine parterimaadluses. Seda momenti näeme ülaltoodud pildil

Lõpuks peab ütleva, et meie mõnelgi maadlejal tundus võistlustaktika puudust, mida tuleb panna väheste kogemuste ja enese ülehindamise arvele. Võistlustaktika omandamiseks oleks soovitatav meie maadlejatele võimaldada rohkem välisvõistlusi.

Murdmaa-suusatamine

(E. Spordilehe nr. 1 järg ja lõpp.)

4.

Tutvunud keha, jalgade ja käte tööga erifaasides, seisab ees raske ja pikemat harjutust nõudev töö: kogu liigutuste ühtesulatamine. Liigutuste kergus ja keha raskuspunkti säilitamine kõrguse ja külgsuunas ettepoole hoo ja liikumise edustamiseks saavutatakse kõigi keha liigutuste sujuvusega ja kindla rütmiga. Kogenud suusatajale on ilmselt omane liigutuste sujuvus ja kergus ning äärmine tasakaal. Algaja iseloomustuseks on aga puisus, äkilised liigutused ja sagedane tasakaalu kaotamine. Kõigi liigutuste sooritamine suusatamisel peaks kujunema mehaaniliseks. Vilunud suusataja ei tarvita eri mõistusekäske jalgade ja käte tööks, vaid see toimub kõik vaistuliselt. Olenevalt maastikust tuleb rütm suusatamisel säilitada võimalikult ühtlasena ja rahulikuna. Maastikust tingitud rütm muutmisele tuleb üle minna täiesti sujuvalt ja see peaks toimuma jällegi vaistuliselt. Iga vähimgi rütm muutus soodustab suurel määral väsimushapete tekkimist. Rütm on väga lähedalt seotud hingamisega. Teisiti: hingamine on sõltuv kogu keha tööst — rütmist. Rütm määrab hingamise tiheduse, kuna hingamise sügavuse määrab töötamiseks vajalik hapniku hulk.

5.

Kuigi stiil iga suusataja juures kujuneb erisuguseks, n.ö. individuaalseks, jääb jõu rakendumisel liikumiseks peaprintsiibina ikkagi töö jagunevus kõigi lihaste vahel, tähele pannes lihaste suurust ja võimsust. Jalgadele, kui tugevamatele, tuleks anda enam tööd kui kätele, kuna tugevaid selja- ja kõhulihaseid kasutame suuremal määral jällegi võimsate ülakeha ja puusapöörde sooritamiseks ja ettekallutuseks. Algajale suusatajale on väga tähtis lihaste õigeaegne pingutuse ja lõdvenduse õppimine. Ökonoomne lihastejõu tarvitamine kiiremaks liikumiseks on edu pandiks. Selle saavutamise, kui sooritades mingisugust liigutust, ei pinguta teisi lihaseid, kui vaid neid, mis just otsestest tarvis liigutuseks. Õigeaegsele lihaste pingutuse ja lõdvenduse sooritamisele viib meid esmajoones kauaaegne innustunud suusatamine ja otstarbekalt sooritatud võimlemine.

Mäkketõus.

Võistlusrajal esinevad tõusud enamuses on võetavad otsesuunas. Sellepärast piirdun ainult otsetõusu käsitamisega. Siingi on kujunenud eriline tehnika, mis võimaldab vähema jõukuluga kindlat ja kiiret tõusu. Mäkketõusul tuleb arvestada kolme eriasjaoluga: a) tõusu pikkus, b) tõusu järskus, c) määrdede pidavus. Olenevalt neist tegureist kujuneb ka mäkketõusu stiil erinevaks.

Esimeseks eelduseks heale mäkketõusu tehnikale on rahulikkus. Tõusu pikkus siinjuures on määrav mäkketõusu rütmile. Nobedalt on võetavad mäed kuni 15 m pikkuseni, siis tõus ei löö segi veel üldist liikumise rütmi, ega soodusta nii suurel määral väsimust. Pikemaid tõuse sellest tuleb võtta aga täieliku rahulikkusega. Üleminek tasasmaalt tõusule toimugu sujuvalt. Rütm mäkketõusul säilitage aga ühtlane, et jällegi ülal tasasmaale üle minnes saavutada endine kiire rütm. Pikkade tõusude rahulik võtmine on meile teatud määral isegi puhkuseks.

Mäkketõusu stiilidest otsetõusul tunneme kaht põhisammu, mis on analoogilised tasasmaa suusasam-

mudele. Need oleksid: 1. vahelduvtakt, 2. tasatakt. Tasatakt siinjuures on rakendatav ainuüksi lamedamate tõusude juures, kuna vahelduvtakt on rakendatav nii järskul kui ka lamedatel tõusul. Vahelduvtakti juures on ülalkeha palju tugevamalt ette kallutatud kui tasasmaal. See võib ulatuda kuni 180°-ni mäe suhtes.

Kui tasasmaal liikumine sünnib vahelduvalt mõlema jalaga tõukeid tehes, siis mäkke tõusul, kallaku suurenedes, tõuge kaob ja muutub haardesammuks. Etteviidud jalga on põlvest tugevasti kõverdatud. Kandes sujuvalt kogu keha raskuse eesolevale jalale viime vabaksjäänud jala kõverdatud põlvega ette, samaaegselt sirgeneb tahajäänud jalga põlvest ja keharaskus siirdub etteviidud jalale, mis üheaegselt keha raskuse siirdumise sinna sooritab väikese löögi vastu lund.

Sellega seob määre tihedalt lumega ja pakub meile tuge vabaksjäänud jala etteviimiseks. Vahelduvtaktiga mäkketõusul tuleb eriti rõhutada käte tööd. Käsi sooritab töö jällegi küünarnukist kõverdatuna ja külje lähedalt. Kepi toest ei loobuta aga enne kui on saavutatud etteviidud jalale tugipunkt.

On palju vaieldud, kas jalga tuleb ette tõsta või libistada. Lahendus peaks peituma tõusu järskuses. Lamedatel tõusul on võimalik sooritada suusal libisemist, järsematel tõusul tuleb suusk aga ette viia tõstes.

Tasataktiline suusasamm, nagu varem nimetatud, on rakendatav ainuüksi lamedatel tõusul. Loomulikult ei ole kasutatav siinjuures liuglemine, vaid stiili erinevus võimaldab jällegi tööle rakendada teisi lihastegruppe.

Mäest laskumine.

Mäest laskumise oskus on väga oluline võistlusuusatajale, eriti nüüd, millal rajad on kandunud rasketele murdmaadele. Praegusaja võistlusrajad nõuavad võistlejailt täielikku keha ja suuskade üle valitsemist. Võistlejale peaksid laskumised mägedest olema puhkeajaks, mitte aga vastupidi.

Mäest laskumisel peame arvestama eriasjaoluga: a) laskumise järskusega, c) lume omadustega. Arvestades iga toodud erijuhuga muutub vastavalt ka allaõidu asend.

Esimeseks nõudeks laskumisel on, et keharaskus jaguneks mõlemale jalale võrdselt. Edasi on tarvilik keha raskuspunkti võimalikult madalale asetamine. Sellega ei tule aga liialdada, sest asjata sügav kükasend väsitaks jalalihaseid tunduvalt.

Laskumistel on kukkumisi tavaliselt taha ja ette. Esimest juhtu põhjustab keha liig tahajäämine — suusad siinjuures kipuvad „alt ära sõitma“. Selle vältimiseks on tarvilik keha tugev ettekallutus, Teist juhtu kukkumisi tavaliselt põhjustab äkiline lume koosseisu muutumine, mis takistab suuskade libisemist. Ettekukkumise vältimiseks asetatakse üks jalga teisest veidi ettepoole.

Tutvunud üldjoontes erijuhtudega, võiksime kirjeldada mäesõidu asendit kompleksina: Jalad koos, vastavalt laskumispinnale põlvest kõverdatud, üks jalga teisest veidi ees. Keha kui ka jalad täiesti pingevabad, reageerides igale vähemalegi tõukele ja maapinna isearaldusele. Iga ebataasus maastikul, samuti muudatus lume koosseisus ja pinnas, toob muudatuse laskumiskiiruses. Sellest tekkinud väikene tõuge ette või taha tuleb keha raskuspunkti asukoha muutmisega tasakaalustada. Eriti raske on tasakaalu säilitamine languselt tasasmaale üleminekul. Kindlamaks nõo läbistamiseks

Kuuldut, loetut

Rahvusvahelise tšestepordiliidu (FIH) kongressil a. Viinis kandideerisid 1939. a. tšestemaailmavõistluste korraldamisele teatavasti USA, Läti ja Egiptus. Häälendamisel sai napi enamuse USA, eeskätt seetõttu, et tema esindaja kongressil lubas garanteerida 10.000 doll. Euroopa osavõtjate sõidukuludeks Ameerikasse. Vahepeal on aga rahvusvahelisele liidule teatavaks tehtud, et USA suudab maksa ainult 2900 doll., misjuures egiptlaste sõidukulusid ta pole nõus üldse kandma. Kuna nüüd pakutavast summast vaevalt piisab eurooplaste saatmiseks New Yorki, näib tõenäolisena, et 1939. a. maailmavõistluste pidamisest Ameerika pinnal ei saa asja.

Et lahendada 1939. a. maailmavõistluste korraldaja küsimust, on nüüd Saksa raskejõustikuameti juht Kurt Frey esitanud FIH-i kindralsekretäri kaudu ettepaneku pöörduda Egiptuse ja Läti liitude poole järelepärimisega, kas ja missuguste tingimustega nad on nõus korraldama ise maailmavõistlusi. Pärast vastuse saamist nim. liitunud paneb Kurt Frey ette korraldada FIH-i liikmete vahel kirjalik hääletus, kumb riik valida võistluste korraldajaks.

Ei ühtki valesstarti enam! — hüüavad ameeriklased. Nii on USA kergejõustiku peatreener Lawson Robertson leiutanud n.-ü. startimisaparaadi, mis kasutamisele võtmise puhul väldib igasugused „vargused“ startis ja võimaldab täiesti reeglipärast startimist.

Tema leiutus on endast päris lihtne, nagu võite veenduda alljärgnevatest ridadest.

Iga jooksja stardikoobaste ette, nimelt sellele kohale, kus startija parem käsi puudutab maapinda, asetatakse väike metallplaadike. Viimane on ühenduses stardipüstoliga, ja nii, et kontakt kaob kohe, niipea kui jooksja tõstab käe plaadilt. Sel juhul püstol ei suuda pauku anda ja starteril on ilma oma silmadega nägemata selge, et keegi on püüdnud enne pauku startist väljuda. Selle leiutamise tarvitamisele võtmine nõuab aga eeskätt stardimääruste kohandamist nii, et vargused on küll lubatud, kuid tegelik start toimub alles pärast stardipauku, misjuures see kostaks ainult siis, kui ükski jooksja enne pauku pole kätt võtnud kontakti ühendavalt plaadilt.

tuleb üht jalga veidi enam ette asetada, selle arvel aga kükki suurendada.

Kepid laskumisel hoitakse taga, puusade kõrgusel või haaratuna kaenla alla. Tähelepanelik laskumisel keppide suhtes tuleb olla põosaste ja puude vahel, mille taha väga kergesti rõngas võib sattuda, põhjustades kukkumist ja rõnga purunemist.

6

Murdmaausatamise juures tuleks käsitada ka pöörde viise, sest alatihti laskumisel rada teeb äkilisi suunamuutusi, mis nõuab võistlejalt ka pöörete oskust. Üksikasjaline pöörete käsitus siinkohal võiks liig pikale. Rõhutada võiks aga uiskpöörde tarvitamist, sellega hoiame kõige paremini alal kiiruse, isegi suurendades seda. Uiskpöörde sarnaneb täiesti uisusammule. Keharaskus siirdub välimisele suusale. Sisesuuska tšest antakse sellele vajalik suund, millejärele välisuusaga-jalaga tehakse tuge ja keharaskus kandub sisesuusale. Vabaksjäänud suusk tuuakse kõrvale ja sõit jätkub.

Pärast Saksa siseministri korraldust, mille järele nüüd Saksas ka kogu elukutseliste sport on allutatud riigispordijuhile, algas läinud aasta lõpul elukutseliste maadlejate ühingu üleviimine tööfrondi alt riigispordiameti alla.

Nüüd on tehtud korraldused, mille järele ka edaspidi on lubatud korraldada elukutseliste maadlusturniire, kuna leitakse, et elukutseliste spordil on ergutav mõju ka amatöörspordile. Kuid ühtlasi tehakse viimane hoiatus, et turniirid toimuksid fairi spordi piires. Turniiride kestvust lühendatakse ja nõutakse, et sensatsioonide otsimisel ei mindaks säärasele trikikidele, nagu maadlejate esinemisele maskides, näitlemisele veerandtunni kestvusega täisnelsonite demonstreerimiseks jne. Samuti nõutakse, et iga maadleja esineks selle rahvuse nimel, kuhu ta kuulub, mitte aga nii, et näiteks keegi X. ühel päeval esineb kui Bureauv-Estland, teisel päeval aga kui Zeisig-Deutschland.

Välismaa spordipressis on rohkesti juttu sellest, kes korraldab 1942. a. euroopavõistlused kergejõustikus. Seni pole sellele veel vastust saadud. Ainsana toob veidi valgust asjasse IAAF-i peasekretäri Bo Ekelundi avalik seletus, et 1942. a. euroopavõistluste korral-

Lawson Robertson demonstreerimas USA spordijuhtidele omaleiutatud startimisaparaati, millest meil juuresolevas kirjutuses on juttu lähemalt

K.-Ü. „RAHVAÜLIKOOI“

Meie laod Pärnu m., Harju t. ja sadamas mahutavad küllaldaselt, et täita iga Teie pisimatki soovi kirjutusmaterjalide, paberikaupade ja raamatute alal. Kõik Eestis ilmuv kirjandus müügil. Võtame tellimisi välismaa raamatutele ja ajakirjandusele. Täidame tellimisi trüki-, lineerimis- ja kõitetöö alal.

M ü ü k i g a l a r v u l .

*

Raamatu, kirjutusmaterjali ja paberikaupade suurlaod Tallinnas

Harju 48, oma majas, tel. 444-39, 444-37, 442-14, Pärnu mnt. 10, tel. 446-67, 446-66

daja määrab ainuüksi IAAF-i nõukogu ja et seni pole otsust tehtud. See tehtavat Helsingi olümpia ajal.

Saksa kergejõustikuliidu häälekandja „Der Leichtathlet“ lisab omalt poolt, et olgu võistluste korraldajaks kes tahes, tuleb selle võistluste andmisel nõuda järgmiste peatingimuste täitmist:

- 1) võistlused viidagu läbi korralikul staadionil,
- 2) võistlused korraldatagu riigis, kus rahvas tunneb huvi kergejõustiku vastu sel määral, et pealtvaatajate tribüünid ei oleksid tühjad, ja
- 3) võistluskorraldus olgu esmajärguline.

Läinud aastal Pariisis korraldatud euroopavõistlused polevat vastanud nendele peatingimustele.

Meie arvates võivad 1942. a. euroopavõistluste korraldajatena eeskätt kandideerida Saksa ja Rootsi. Kuna olümpiamängud 1940. a. peetakse Põhjamail, siis tõenäoliselt saab euroopavõistluste korraldamise endale Saksa, kes seda meeeldi ka soovib.

Belgia keskmaajooksja Mosterti esimene start Ameerika sisevõistlustel on täiel määral nurjunud. Ta oli küll võistluste suurimaks magneediks ja Madison Square Garden oli peagu välja müüdnud, kuid, ainsa eurooplasena Ameerika kutse vastu võtnud, registreerus ta 1 miili jooksus täiesti.

Jooksu võitis Glenn Cunningham, ajaga 4.13.0. Kaotada Cunninghamile pole häbiasi, kuid jooksu lõpetada täiesti väljapumbatuna ja kõigist mahajäänuna tundus olevat liig. Eespool Mostertit lõpetasid jooksu veel Fenske, Wayne Rideout, Blain Rideout ja San Romani.

Võib pidada suureks väärsammuks, et Mostert kohe esimesel stardil nõustus võistlema Ameerika parimatega, keda sisevõistlustel lüüa on eriti raske. Ta pidanuks esimesed stardid sooritama keskpäraste jooksjate vastu, et kohaneda sisevõistluste oludega ja end pikkamisi üles tõotada.

Samadel võistlustel oli üllatuseks, et Berliini olümpiaavõtja 800 m-is „seitsmepenikoormaliste sammudega“ neeger J. Woodruff alistus pooles miilis „juniorile“ Slaterile, kes näitas ajaks 1.54.7.

Eesti Spordilehe eelmises numbris avaldasime „Kuuldut, loeut“ hulgas ka ankeedi, millele vastamisega igaüks võis kontrollida, kuivõrd teadlik ta on kergejõustikust. Esitasime 20 küsimust, mille iga õige vastamise eest igaüks võis arvutada endale teatud arv punkte. Põhjalikult kergejõustikust võis end pidada see, kes sel viisil saavutas 100 punkti, rahul võis olla 75 punktiga ja ka 50—60 punkti saavutamist ei peetud halvaks.

Vahepeal meie lugejad on tõenäoliselt ankeedi järgi kontrollinud oma teadmisi. See nähtub ka sellest, et kuigi E. Spordileht ei palunud vastata ankeedile, on siiski tulnud rida vastuseid. Vastuste saatjaile võime teatada, et ükski neist ei saavutanud 100 punkti, sest komistumisi leidis päris rängasti.

Siinkohal toome vastused 20-le esitatud küsimusele, et igaüks võiks näha, milles ta on eksinud:

1. Esimestel Eesti Mängudel 1934. a. võitsid: 1) 100 m — R. Toomsalu, 2) 1500 m — K. Fatal (nüüd surnud), 3) 5000 m — E. Prööm, 4) kõrgushüppe — G. Schmidt ja 5) kettaheit — A. Viiding. Paljud vastasid, et kõrgushüppe olevat võitnud A. Kuuse, kes tegelikult jäi teiseks, ja kettaheit O. Erikson, kes platseerus kolmandana.

2. Pronksmedalitele tulid Berliini olümpial: 1) maratonijooksus jaapanlane Nan, 2) kolmikhüppes austraallane Metcalfe, 3) 80 m tõkkejooksus naistele kanadlanna Taylor, 4) 400 m tõkkejooksus filipiinlane White ja 5) 400 m jooksus ameeriklane Luvalle. Paljud jätsid vastamata kolmandale küsimusele.

3. Ketas meestele kaalub 2 kg, naistele 1 kg ja noortele 1,75 kg. Muuseas: noorte ketta raskus on mitmes riigis erinev, nii et sellele võis mitmeti vastata.

4. Eestis on 7 m piiri kaugushüppes ületanud 8 meest: 1) N. Küttis, 2) R. Toomsalu, 3) E. Tamm, 4) A. Kolmpere, 5) E. Rähn, 6) A. Raska, 7) E. Lilienthal ja 8) F. Tarkman.

5. 1000 punkti arvutatakse rahvusvahelise punktide tabeli järgi järgmistele saavutustele eest: 100 m — 10,5, 400 m — 48,0, 1500 m — 3.54,0, 110 m tõkkeid — 14,6, kaugus — 7,70, kõrgus — 1,97, teivas — 4,20, kuul — 15,70, ketas — 48,99 (49,00) ja oda — 69,98 (70,00). Sellele küsimusele vastamine osutus väga raskeks, kuna meil punktide tabel ja selle järgi arvutamine pole kuigi levinud.

6. 200 m tõkkejooksus on tõkkeid üksteisest 18,25 m kaugusel. Sellele saime ainult kaks õiget vastust, mis on ka täiesti arusaadav, kuna vastajad ei ole kõik kergejõustikukohtunikud.

7. Antwerpeni olümpial 1920. a. võitis kümnevõistluse norralane Lövland.

8. 1937. ja 1938. a. pole Eesti meistrivõistlusi maratonijooksus üldse peetud. Need, kes ankeedis siiski teadsid maratoni meistriks kedagi nimetada, võinuksid kas või ise olla meistriteks.

9. Enne Beldsinski oli Eesti rekordi omanikuks 10.000 m-is A. Maasik. Beldsinski rekord on püsinud juba nii kaua, et isegi nende ridade kirjutaja võib eksida tema eelkäija nimetamises.

10. Kolmeks esimeseks tulid Eesti meistrivõistlustel 1938. a.: 1) kuulitõukes A. Kreek, A. Viiding ja A. Mahlstein, 2) 400 m tõkkejooksus — H. Arvo, V. Peterson ja A. Hallik.

11. Eesti võitis kergejõustikumaavõistlusel Läti 50:70 Tartus 1936. a.

12. Oda meestele kaalub 800 g ja naistele 600 g.

13. Eesti rekordid kuuluvad: 1) kaugushüppes R. Toomsalule tagajärjega 7,41,5 ja 2) 2000 m jooksus F. Beldsinski — 5,45,8. Paljud on kaugushüppe rekordi omanikuks märkinud N. Küttise või on R. Toomsalu tagajärjele 1 sm omalt poolt juure lisatud. Tegelikult on Küttis küll hüpanud üle R. Toomsalu rekordi — 1933. a. Prahast 7,42, kuid see on ametlikult kinnitamata rekordiks.

14. Rekorde arvestatakse $\frac{1}{10}$ sek. täpsusega ainult kuni 1000 m (incl.), sellest pikematel distantsidel aga $\frac{1}{5}$ sek. täpsusega. Osas vastustes on öeldud, et $\frac{1}{5}$ sek. täpsusega arvestatavat rekorde ainult maratoni- ja tunnijooksudes.

15. Vasar kaalub 7,257 kg ja on 1,22 m pikk.

16. Eestlastest jooksis esimesena 100 m alla 11,0 sek. 1929. a. K. Schütz — 10,8. Rekordiks seda aega siiski ei tunnustatud, kuna aeg oli saavutatud tugeva tuule toetusel. R. Toomsalu jooksis alla 11 sek. tunduvalt hiljem. Enamik vastajaid peab aga R. Toomsalu esimeseks eestlaseks alla 11 sek.

17. Berliini olümpial startisid kergejõustikus järgmised mehed: K. Annamaa, G. Sule, A. Viiding, E. Äärma, A. Kuuse, R. Toomsalu ja R. Uba.

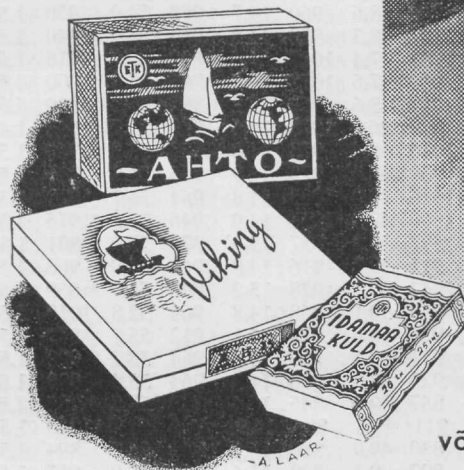
18. Eesti rekordi omanikeks on: 1) hoota kõrgushüppes E. Rähn — 1,47, 2) hoota kolmikahüppes V. Ümver — 9,02 ja 3) hoota kaugushüppes G. Laur — 3,07. Viimase rekordi omanikku paljud ei teadnud.

19. Kuigi kõrgushüppaja on teatud kõrguse ületanud ilma latti maha ajamata, tühistatakse ta tagajärg sel juhtumil, kui pea ületab latti enne jalgu ja madalamalt kui puusad.

20. Kõige rohkem Eesti rekorde on R. Toomsalu nimel — 60 m — 7,0, 100 m — 10,7, 150 m — 16,2, 200 m — 21,9, kaugus — 7,41,5 ja reas teatejooksudes.

Tulevikus korraldame oma lugejatele veelgi sääraseid kontroll-ankeete.

Kes suitsetab paremat,
see suitsetab hästi!

ETK tubakatooted
võivad kõrge kvaliteediga!

Kujunenud traditsiooni kohaselt avaldab E. Spordileht koos käesoleva kirjutusega juba viiendat aastat maailma kergetõustikuriikide rekordide-tabeli. Seejuures oleme, nagu varemategi aastatel, väga hästi teadlikud sellest, et tabelis avaldatud riikide paremusjärjestus kõigis osades ei vasta täpselt samale paremusjärjestule, mis praegu samade riikide vahel valitseks tegelikult võistlemisel väljal. Kuid tabeli mõte on, määrata võimalikult suurema täpsusega kindlaks iga riigi kergetõustiku taseme kõrgus pikema aja kohta tagantjärele. Ja kuna säärate tabelite iga-aastase koostamisega ja võrdlemisega eelmiste aastate omadega on võimalik saada pilti iga riigi kergetõustiku arengu tempo suurusest, siis neil tabelitel on omajagu kõrvalhuvi maiku ja teatud määral isegi teaduslik väärtus.

Ka võimaldab tabeli sisusse tungimine sageli päris huvitavaid avastusi, millele tavaliselt ei tulda. Nii näiteks märkisime juba 1937. a., et kui riigid jagada nende rekordide väärtuse järgi rühmadesse, siis leiame, et heidetes ja hüpates on tugevamateks peamiselt slaavi-, soome-ugri ja mongoli rahvad jooksudes aga anglosaksi ja romaani rahvad. Kolmanda rühma moodustavad riigid, kes peagu võrdtugevad kõigil aladel ning säärateks riikideks on need, kus kergetõustik on kas väga kõrgel või, just vastupidi, väga madalal järjel. (Lähemalt loe E. Spordilehes nr. 3 — 1937.) Edasi võiks teha veelgi täpsustatumaid analüüse, kus just rekordide najal võib näha, kuidas kliima, geograafiline asend, ümbrus jne. soodustavad ühe või teise kergetõustikuala tugevamat arengut. Kuid selle juure tuleme kunagi hiljem.

Kui käesolevas numbris toodud tabelit võrrelda eelmiste aastate omadega, võime märgata, et arengu tempo on saavutamata veel rohkem võrdsemat kiirust kui oli võimalus märkida varem. Juba mitmendat aastat on kuue parima rahvuse omavaheline paremusjärjestus täiesti muutmata. Ka järgmise pooltosina paremusjärjestuses toimuvad muudatused on peagu märkamatud, sest sageli põhjustab ühe või teise ülespoole tõstmist ja kas või juba järgmisel aastal samavõrra langemist ainult üksik enampunkt. Säärateks riikideks on Norra, Itaalia, Prantsuse, Poola, Kanada ja

Maailma

Inglise. Siiski näib, et sellest kuuest on Itaalia areng kõige jõulisem ja ta kipub vägisi esimese kuue hulka, kelleks on USA, Saksa, Rootsi, Soome, Ungari ja Jaapan. Viimasel on ta nüüd otse kannul, kuigi aastaid tagasi lahutas neid kaht riiki suur vahe.

Kõige kiirem on arengu tempo aga Nõukogude Venemaa kergetõustikul. Olles veel 1936. a. 20. kohal ja tagapool Eestit, tõusis ta järgmisel aastal 16. kohale, edasi 13. kohale ja on nüüd koguni esimese tosina sees, surudes mööda Inglismaast. Näib, et Vene riigi suurest rahvamassist võrsub kohutava kiirusega suurteete, kes oma võimetelt kipuvad maailmaklassi tippu. Kas Nõukogude Venemaast tõuseb tulevikus USA-tugevune kergetõustikuriik? Seda võib pidada vägagi tõenäoliseks.

Tabeli ülejäänud osas on võnkumised üles-alla väikesed, kandes juhuslikkuse laadi. „Hädaoht“ on tõusmas Lõuna- ja Kesk-Ameerika riikide näol, kuid ka rida ookeanitaguseid saareriike tõstab pead. Varsti tuleb tabel pikendada peagu kõigile maakera riikidele. Kokku võttes: maailma kergetõustik sammub kõikjal pidevat tõusurada.

Nagu varemategi aastatel, oleme tänavugi toonud rekordide võrdlustabeli 17-nel populaarsemal alal. Meeleldi oleksime haaranud kõik olümpiaalad, kuid osa kohta puudub ühtlane mõõdupuu rahvusvahelise punktide-tabeli näol (takistusjooks, maratonijooks, teatejooksud ja käimine). Klambrites märgitud alade sissevõtmine muudaks paremusjärjestust, kuid tabelite siht on saavutatud ka nende praeguselgi, kuigi veidi piiratud, kujul. Allpool avaldatud tabelisse on võetud seekord 29 riiki, kelle kohta oli võimalik hankida enam-vähem täiuslikud rahvusrekordide tabelid. Tähtsaimast riikidest puuduvad eeskätt Austraalia ja Uus-Meremaa, kelle rekordid jooksudes on peamiselt yardimõõdukus. Neid riike võiks asetada ühte gruppi Eestiga.

	100 m	200 m	400m	110 m tk.	400 m tk.	800 m	1500 m	5000 m								
1. USA	10,2	1109	20,3	1154	46,1	1139	13,7	1186	50,6	1134	149,6	1071	3,48,8	1079	14,30,0	1055
2. Saksa	10,3	1071	20,9	1048	46,8	1085	14,5	1019	53,1	995	1,50,6	1041	3,51,0	1041	14,41,4	1013
3. Rootsi	10,3	1071	21,5	954	47,8	1014	14,3	1058	52,4	1032	1,50,4	1047	3,50,8	1044	14,27,4	1065
4. Soome	10,7	934	21,6	940	48,2	987	14,3	1058	53,7	965	1,52,5	986	3,52,0	1027	14,17,0	1106
5. Ungari	10,4	1035	21,0	1032	47,7	1021	14,8	964	52,9	1005	1,52,0	1000	3,48,6	1076	14,33,8	1041
6. Jaapan	10,3	1071	21,1	1016	49,0	935	14,6	1000	54,2	940	1,54,0	945	3,56,8	964	14,30,0	1055
7. Itaalia	10,4	1035	21,2	1000	48,1	993	14,7	982	52,4	1032	1,50,5	1044	3,49,0	1070	14,44,4	1002
8. Norra	10,4	1035	21,6	940	48,6	960	14,7	982	54,0	950	1,52,1	997	3,53,2	1011	14,36,7	1030
9. Poola	10,6	966	22,0	883	48,3	980	14,8	964	54,2	940	1,51,6	1011	3,54,0	1000	14,33,4	1042
10. Kanada	10,3	1071	20,6	1099	47,4	1042	14,4	1038	52,7	1016	1,52,0	1000	3,50,4	1050	15,26,6	864
11. Prantsuse	10,6	966	21,6	940	47,6	1028	14,8	964	53,0	1000	1,50,6	1041	3,49,2	1067	14,36,8	1030
12. Vene	10,6	966	21,6	940	48,6	960	15,2	896	55,3	889	1,54,9	921	3,57,9	949	14,38,2	1025
13. Inglise	10,6	966	21,2	1000	46,9	1078	14,6	1000	52,2	1042	1,48,4	1109	3,51,4	1036	14,31,6	1049
14. L.-Aafrika	10,8	902	21,1	1016	48,4	973	14,0	1120	53,8	960	1,53,7	953	3,56,0	973	15,04,8	932
15. Argentiina	10,4	1035	21,4	969	48,4	973	14,9	946	54,3	936	1,54,2	939	3,58,4	943	14,55,6	963
16. Holland	10,3	1071	21,1	1016	48,0	1000	14,8	964	56,7	829	1,52,3	991	4,00,4	918	15,16,4	895
17. Schveits	10,4	1035	21,2	1000	47,8	1014	14,9	946	53,5	975	1,51,8	1001	3,55,0	987	15,17,4	892
18. Eesti	10,7	934	21,9	897	50,3	857	15,3	879	57,4	801	1,55,8	898	4,00,4	918	15,07,4	924
19. Daani	10,6	966	21,8	911	49,3	916	14,8	964	54,9	908	1,54,2	939	3,58,1	946	14,36,2	1032
20. Tschehho-Sl.	10,6	966	22,3	843	49,1	928	15,2	896	56,0	859	1,54,6	929	3,59,2	933	15,12,3	908
21. Greeka	10,6	966	21,6	940	50,1	868	14,8	964	52,8	1010	1,58,1	841	4,62,0	899	15,19,2	886
22. Tshiili	10,7	934	21,7	925	48,4	973	15,1	912	55,7	872	1,55,0	918	3,57,4	955	15,14,2	902
23. Brasiilia	10,5	1000	21,8	911	48,6	960	14,8	964	53,2	990	1,55,1	916	4,04,4	870	15,57,0	777
24. Belgia	10,7	934	21,7	925	48,3	980	14,8	964	53,4	980	1,54,8	937	3,50,0	1056	15,00,6	946
25. Läti	10,6	966	21,9	857	50,5	845	16,4	723	57,8	785	1,58,0	844	3,59,6	928	14,55,0	965
26. Filipiinid	10,5	1000	21,8	911	49,8	886	14,9	946	52,8	1010	1,57,3	861	—	850	—	850
27. Jugosl.	10,7	934	22,4	830	49,9	880	15,0	929	55,2	894	1,53,2	966	4,02,2	896	15,31,4	849
28. Rumeenia	10,6	966	21,9	897	49,1	928	15,6	833	57,0	817	1,58,5	832	4,11,2	795	15,23,0	875
29. Leedu	10,9	872	22,6	843	51,2	807	15,4	864	59,5	723	2,01,0	776	4,04,8	866	15,24,2	871

kaheksateistkümnes

Kujunenud tava kohaselt võib jagada kõik riigid tugevuse järgi viide rühma. Rühmad on järgmised: 1) ekstrarühm — riigid, kelle rekordide väärtuse kogusumma ületab 17.000 punkti (iga rekord läbilõikes üle 1000 punkti). 2) väga heade rühm — 16.150 (950), 3) tugev keskpaik — 15.300 (900), 4) keskpärase rühm — 14.450 (850) ja 5) alla keskpärase rühm — vähem kui 14.450 (850) punkti. Võrreldes läinud aastal avaldatud tabeliga tekkis rühmade koosseisus paar üksikut muudatust, kuid sisemises paremusjärjestuses võib siiski märkida rida muudatusi.

Ekstrarühmas jäi paremusjärjestus täpselt endiseks: 1. USA, 2. Saksa, 3. Rootsi, 4. Soome. Koige tugevamini parandas oma rekorde Saksa, nimelt 127 punkti võrra, USA 77, Soome 54 ja Rootsi 26 punkti vastu, kuid USA jäi talle siiski kättesaamatuks. Eks seda tõendanud ka nende vaheline maavõistlus Berliinis. See-eest on Saksa end aga rohkem lahti rebunud Rootsist (vahe 347 punkti), kuna Soome on aga Rootsile lähenenud (vahe ainult 72 punkti). USA-l võrdub iga rekord läbilõikes 1105,7 punktiga. Pole ka imestada, sest 17-ast alast 10 on maailmarekordid jänkide nimel ja ülejäänutest mitmel alal väga lähedased maailmarekordidele!

Väga heade rühmas on nüüd endise 8 asemel üheksa riiki. Uustulnukaks selles rühmas on Nõukogude Vene, kes möödudes Inglisest, surus viimase rühma lõppu, seega maailma kolmeteistkümnendaks riigiks. Rühma juhtideks on endiselt Ungari ja Jaapan, kuid nende järgmiseks on tõusnud nüüd Itaalia (7. kohal). L. a. sellel kohal asetsenud Kanadast möödusid veel Norra ja Poola, nii et Kanada on nüüd üldjärjestuses 10. kohal. Järgmisteks on Prantsuse, Vene ja Inglise. Peale Vene parandasid selles rühmas oma rekorde kõige rohkem Itaalia (171 punkti), Poola (152) ja Norra (116). Jaapan, kel on tegemist Hiinaga teissugusel rindel, suutis parandada rekorde ainult 16 punkti võrra. Uhkustada ei saa ka Prantsuse oma 20 punktiga, mille võrra euroopameister Joye parandas 400 m tõkkejooksu rekordi. Prantsuse nii väike edasiarenemine on pigemini tagasihoidlik, pealegi kui see juba mitmendat aastat on nii. Ungarigi elab vanast „rasvast“, kuna ta parandas rekorde ainult 39 punkti võrra.

Vene tõusuga kõrgemasse rühma jäi tugeva keskpaiga või hea kergejõustikutasemega riikide juhiks Lõuna-Aafrika. Kuigi ta oma rekorde ei parandanud nimetamisväärselt (ainult 62 p.), oli ta varem seevõrra ette jõudnud. Holland, Eesti ja Šveits, kes suuresti parandasid rekorde, jäid temast endiselt tahapoole. Trumbi mängis Šveits välja sellega, et parandas rekorde koguni 254 punkti võrra ja möödus Eestist, kuigi ka Eesti tegi head tööd (sai juure 150 punkti). Eesti ja Lõuna-Aafrika vahel varem olnud Argentiina ja Holland säilitasid positsioone, mille tõttu Eesti, võrreldes läinud aasta tabeliga, langes ühe koha võrra allapoole, olles nüüd maailma kaheksateistkümnes. Tagapool Eestit on selles rühmas Daani, Tšehho-Slovakkia ja Greeka.

Keskpärase riikide rühma juhiks tõusis ootamatult Tšiiili, kes varemates tabelites puudus. Rühma endise juhi — Brasiilia — surus ta oma selja taha. Tõusu näitas Belgia, kes tõusis koht kõrgemale Lätist. Belgia parandas oma rekorde koguni 302 punkti võrra. Lätile järgnevad Filipiinid, Jugoslaavia ja Rumeenia

Ülejäänud riigid kuuluvad alla keskpärase rühma. Selle juhiks võiks arvata Hispaaniat (kuid missugust Hispaaniat?). Leedu parandas oma rekorde rekordiselt 324 punkti võrra, kuid keskpärase rühma pääsmiseks peab veel juure hankima peagu 1000 punkti. Kui appi ei tule Leedu ameeriklased, siis nõuab see

	10.000 m	kõrgus	kangus	kolmik	teivas	kuul	ketas	oda	vasar	punkte	koht								
31.06,9	964	2.09	1168	8.13	1131	15.34	983	4.54	1171	17.40	1202	52.73	1134	70.60	1014	57.77	1103	18.797	1.
30.40,0	1009	2.00	1040	7.90	1060	15.28	973	4.12	962	16.60	1105	53.10	1147	73.96	1094	59.00	1138	17.841	2.
30.55,2	983	1.98	1013	7.53	950	15.40	992	4.15	976	15.84	1016	53.02	1144	74.77	1113	54.83	1022	17.494	3.
30.02,0	1076	2.04	1096	7.51	945	15.48	1005	4.06	934	16.23	1061	51.27	1080	78.70	1209	54.50	1013	17.422	4.
30.56,8	980	2.00 ^b	1047	7.49	939	14.89	914	4.06	934	15.77	1008	50.73	1061	72.78	1065	45.98	797	16.919	5.
30.25,0	1035	2.01	1054	7.98	1084	16.00	1089	4.35	1073	14.13	829	44.76	859	68.59	968	51.30	929	16.846	6.
30.53,2	986	1.92	934	7.73	1009	14.93	920	4.03	920	14.70	890	51.49	1088	65.23	893	49.50	884	16.682	7.
31.22,8	938	1.97	1000	7.53	950	15.28	973	4.25	1024	15.26	951	51.57	1091	67.04	933	50.39	906	16.671	8.
30.11,4	1059	1.96	987	7.38	908	15.21	963	4.20	1000	16.05	1040	46.98	931	73.27	1077	50.58	911	16.662	9.
31.42,0	908	2.00 ^b	1047	7.59	968	14.76	894	4.10	953	15.12	935	43.70	825	63.12	847	55.58	1043	16.600	10.
30.58,8	977	1.95	974	7.70	974	13.66	737	4.07	939	15.86	1018	50.71	1060	61.34	810	50.52	909	16.434	11.
31.04,0	968	2.01	1054	7.38	908	14.63	875	4.30	1048	15.50	977	49.76	1026	66.30	916	33.08	976	16.294	12.
30.58,4	978	1.91	980	7.48	936	—	800	3.82	826	14.54	872	—	800	60.38	790	—	900	16.162	13.
—	850	1.97 ^b	1007	7.50	942	—	925	4.11	957	15.24	948	48.01	966	62.35	831	47.14	825	16.080	14.
30.56,2	981	1.91	922	7.31	888	15.42	955	4.11	957	14.28	845	44.96	865	60.70	796	53.51	987	15.940	15.
32.49,9	811	1.94 ^b	967	7.37	905	15.47	1003	3.90	862	15.35	961	48.19	972	64.49	877	49.69	888	15.930	16.
32.12,2	864	1.91 ^b	928	7.48	936	13.92	773	3.90	862	14.22	839	46.87	928	67.90	952	49.88	893	15.825	17.
32.34,4	832	1.95	974	7.42	919	14.55	863	4.02	916	16.16	1053	47.84	960	75.93	1142	53.07	975	15.742	18.
31.01,8	972	1.90	909	7.30	885	14.53	860	4.10	953	14.34	851	43.44	816	64.05	867	49.47	883	15.578	19.
32.27,4	842	1.92	934	7.26	874	14.43	846	4.02	916	16.20	1058	46.30	909	63.09	847	55.75	1047	15.535	20.
32.40,6	824	1.90	909	7.37	905	14.70	885	4.01	911	14.60	879	50.45	1051	64.69	881	50.22	902	15.521	21.
31.54,0	890	1.87	871	7.10	831	14.64	876	3.90	862	14.94	915	44.38	846	62.35	831	51.69	939	15.252	22.
33.02,4	794	1.93 ^b	954	7.42	919	14.59	869	3.80	818	14.41	859	44.49	850	62.19	827	49.18	876	15.154	23.
31.34,2	920	1.86	859	7.11	833	13.80	756	3.71	779	13.70	785	42.75	795	61.76	818	—	700	14.967	24.
31.52,7	892	1.88 ^c	884	7.33	894	13.88	767	3.85	839	15.19	943	46.62	919	67.70	948	44.69	767	14.806	25.
—	800	1.94 ^b	967	7.65	985	14.59	869	3.80	818	—	750	42.82	797	60.04	783	—	700	14.783	26.
33.03,8	793	1.85	846	6.98	799	14.00	784	3.77	805	14.58	877	46.18	905	59.42	770	49.17	875	14.632	27.
32.15,2	859	1.85	846	7.08	825	14.20	812	3.86	844	14.98	920	46.72	923	60.58	794	43.65	742	14.508	28.
32.45,8	817	1.95	974	7.02	809	13.98	781	3.40	652	13.60	775	43.00	727	60.06	783	—	600	13.540	29.

VÖRDLEVAID JOONI

B. LEPIK

Varemalt olen käinud tennisporti saladusi õppimas Inglismaal, nüüd aga viibin pikemal reisiril läbi Lääne-Euroopa riikide, kust ka käesoleva kirjutuse teele saatsin.

Tutvudes tennisporti oludega Lääne-Euroopas, selgub mulle üha rohkem, et kodumaal oleme selles spordis ikkagi veel lapsed (vabandage väljenduse eest). Ja nii nagu kõigil lastel, on ka minul siin palju õppida, sest õpetust saame ikka ala parematelt riikidelt, praegusel juhul Lääne-Euroopa omadelt.

Kõigepealt torkab silma, et siin on külluses tenniselsetse, missuguste asutamisaeg ulatub üle poolesaja aasta tagasi. Sageli võib näha ühes ja samas klubis võistlemas vanaisa, isa ja poega. Kui Eestis on klubisid, kus koos võistleb kaks põlve, siis kolme põlve ei näe veel meil. See peale kõige muu näitab, kui võrdnoorem on meie tennisport.

Huvitav on uurida tennisle levimist ja valgumist üle maailma. Varemalt aegadel, millal valgespordil puudus säärane rahvusvaheline läbikäimine kui tänapäeval, käsitati seda peatuma jäänud riikides vastavalt kohapealsetele oludele. Daviscupi võistlustest võtsid siis osa ainult vähesed riigid. Seetõttu ühes riigis sageli ei teatudki, kas teatud teises riigis üldse tuntakse seda spordiala. Alles pärast maailmasõda „leiatuti“, et tennis mängitakse rohkemates riikides kui teati aimata. Näiteks: kes varem teadsid tennisportidist Jaapanis, Indias jne. või kes olid huvitatud tennisvõistlustest Hongkongis, Shanghais või Manilas?! Tenniselase oli siis anglo-saksi maades, nagu Inglismaal, Ameerikas ja Austraalias nii kõrge, et anglo-saksid võisid tennisle harrastamisele vaadata kui mingisugusele oma eesõigusele. Võistlemine Euroopa kontinendil oli neile siis lihtsaks jalutuskäiguks. Kuid lääneeurooplased olid tai-

bukad õppima anglo-saksidelt ning nüüd teame ajajärke, millal nad olid neist isegi paremad. Miks ei võiks meie omakorda õppida lääne-eurooplastelt, et kunagi üle olla neist samuti paremad kui nemad olid oma õpetajast.

Nüüd vaatleme tennisle arengu võimalusi mujal ja võrdleme neid võimalustega kodumaal.

Sageli kuuleme imetlusi, kuidas üks või teine riik suudab anda niipalju häid mängijaid. Kuid kas on see juures alati mõeldud sellele, kui kaua aasta vältel saadakse igal pool harrastada tennisit? Näiteks Ameerika parimad mängijad on suures enamuses võrsunud Kalifornias, kus saab mängida 1. jaan. kuni 31. detsembrini. Seal on tõusnud kuulsused, nagu McLaughlin, Johnston, Helen Wills, Helen Jacobs, Vines, miss Marble, mrs. Sutton-Bundy j. t. Prantsusmaal mängitakse 1. jaan. — 1. oktoobrini. Siia juure kuulub veel Euroopa rikkalikem võrdlehallide võrk. Miks ei võinud siin võrsuda Cochet, Borotra, Brugnon, Lacoste, S. Lenglen j. t.? Kuid Kesk-Euroopas jääb kuulsuste arv väiksemaks, sest mängu-aeg aastas piirdub keskmärtsist kuni oktoobrini. Eestis on aga võimalik mängida ainult keskmärtsist kuni umbes septembri algpäevadeni. Teiseks: meil on ainult üks tenniselhall, mis kuidagi ei suuda rahuldada kõiki.

Edasi: tennis areneb paremini jõukates riikides, kus on paremad spordivõimalused. Kalifornias võite otse tänavalt astuda mõnele väljakule, kus teid ootavad treenerid, pallid jne., kõik tasuta. Euroopas on võimalused juba kehvemad, kuid annavad välja siiski 75% Ameerika võimalustest. Pariisis annavad klubid noortele tasuta tunde nii suvel kui talvel. Ka õpetajaid saab tasuta. Saksamaal hoolitseb kõigi võimaluste eest riik, seda just noorte suhtes. Seetõttu on Saksa tennisemängijate hulk väga suur. Saksa tenniselameti juhataja von H. E. Gerdes nimetas mulle, et neil on registreeritud 80.000 tennisisti! Kui nii, siis mängib Saksas tennisit üks kümnendik kogu rahvaarvust.

Eestis on tenniselit oma võimaluste piires teinud väga palju taseme tõstmiseks ja tennisporti propageerimiseks, kuid pean ütleva, et see on olnud raske töö, kui puudub see kõige hädavajalised asi — raha. Meie riiklik toetus tennisportile on ainult 200 krooni aastas + ühe tenniselõpetaja palk. Suurte kulude tõttu, mida tennis nõuab, kui vastutulekut nende katmiseks ei ole, nii väga ei kiputa tennisle harrastamisele. Seetõttu noorte juurevool meie tennisel on väga vähe.

Saksamaal nopitakse Hitlerjugendi hulgas välja andekaimad mängijad, ning mõni vastav klubid annab neile kõik võimalused edasiarenemiseks. Klubisid treeningule on lubatud võtta noori alates 14-aastastest, selleks luba küsides Hitlerjugendi juhatuselt. Nii on

aga veel 3—4 aastat. Leeduga peagu võrdsel pulgal on Portugal, Bulgaaria, Luksemburg ja veel teisi riike.

Kuna seekord avaldame rahvusrekordide võrdlustabelit viiendat aastat, teeme lõpuks lühikese ülevaate selle kohta, kui kiire on areng tuntumates riikides olnud. Selleks kõrvutame punktide kogusummad tänavause ja 5 a. tagasi avaldatud esimese tabeli järgi (klambrites on toodud paremus järjekorranumbrid vastavatel aastatel).

	1939	1934	+
USA	(1) 18.797	(1) 18.295	502
Saksa	(2) 17.841	(4) 16.984	857
Rootsi	(3) 17.494	(3) 17.030	464
Soome	(4) 17.422	(2) 17.093	329
Ungari	(5) 16.919	(6) 16.671	248
Jaapan	(6) 16.846	(8) 16.267	579
Itaalia	(7) 16.682	(11) 16.010	672
Norra	(8) 16.671	(9) 16.229	442
Poola	(9) 16.662	(13) 15.621	1041
Kanada	(10) 16.600	(7) 16.324	276
Prantsuse	(11) 16.434	(10) 16.185	249
E e s t i	(18) 15.742	(14) 15.217	525
L.-Aafrika	(14) 16.080	(15) 15.192	888
Daani	(19) 15.578	(16) 15.111	467
Tschechho-Slovakkia	(20) 15.535	(17) 15.058	477
Schveits	(17) 15.825	(18) 15.014	811
Hollandi	(16) 15.930	(20) 14.954	976
Läti	(25) 14.806	(21) 14.503	303
Belgia	(24) 14.967	(22) 14.050	917
Vene	(12) 16.294	(19) 14.990	1304

Toodud võrdlus tõendab varemavaldatud väiteid, et Eesti kergejõustiku arengu tempo on olnud võrdlemisi keskpärane. Seetõttu meie ei suudagi küllaldasel määral olla edukad maavõistlustel tunnustatud kergejõustikuriikide vastu. Enam tempot!

A. Adari.

O. Ü. „ESTO“

TALLINN,
PIKK TÄN. 47, TEL. 444-22

KÕIK
SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega

Inglanna Megan Taylor, kes Prahast peetud iluuisutamise maailmavõistlustel tuli teiseks maailmameistriks. Euroopameister ja eksmaailmameister Cecilia Colledge puudus neil võistlustelt.

leiutatud tulevikuloetus K. Gies, kes on praegu alles 17-aastane, kuid juba kuulub Suur-Saksamaa edetabeli kümne parima hulka. Suure vaevaga lülitas end Austria mängija H. Riedl teda välja meistrivõistlustest — 8:6, 4:6, 6:4. Reidl ise aga langes välja alles poolfinaalis, kaotades Saksa uuele meistrile R. Menzelile 4:6, 6:4, 2:6, 6:3 ja 2:6. See näitab, kui andekaid noori võib kasvatada nendele kõigi võimaluste pakkumisega. Prantsusmaal on samasugustel võimalustel võrsunud euroopaklassi hulka 21-aastane Pellizaza.

Kesk-Euroopas mängitakse peagu igal pool kõvadest punastest väljakutest. Võib leida ka tsementväljakuid, kuid muruväljakuid leidub minu teada ainult Inglismaal. Mäng kas punasel või rohelisel (muru-) väljakul on kaks iseasja. Kõval väljakul hüppab pall kõrgemale ja aeglasemalt, mille tõttu mängijad võivad kiiremini startida ja jõuavad palli juure viimasel sammul kas või libisedes, mis aga murul tooks kukkumise. Muruväljakul on mäng kiirem, nõudes vähem täpsust ja kannatust kui tempot ja jõudu. Kiirem on mäng veel ainult puupõrandal.

Väljakuist hakkasin rääkima sellepärast, et Eestis on arengu takistajaks halvad väljakute pinnad. Raha puudusel pole olnud võimalik välismaalt muretseda so-

bivat väljakukatet. Heinaväljakuid pole aga võimalik kasvatada nii aja kui ka kliimatiliste tingimuste tõttu, sest meil ei kasvaks nii tugev hein, et sellel saaks tennis mängida. Jääb üle veel ainult parandada meie väljakute pinda kattega „en-tout-cas“ taoliselt.

Ameerikas mängitakse ristikehinaga kaetud väljakul. See on omapärane ristikehin sort, mida Euroopas ei leidu. See ei vasta ka Inglismaa muruväljakute omale. Lääne-Euroopas ja ühtlasi ka Inglismaal on tarvitatud leidnud „en-tout-cas“ ja „Charles Puchana“ väljakud. Mõlemad pinnakatted tulevad meie rahast maksma ümmarguselt 2000 krooni. Esimest tarvitatakse rohkem Inglismaal, Skandinaavia riikides ja osaliselt ka Saksamaal, teist aga Prantsusmaal ning osaliselt Saksamaal ja Balkanil. Peale nende on igas riigis veel kattesegude kombinatsioonid, kuid seejuures on 95% väljakuist punased.

Saksamaal tarvitati peale oma pinnakatte segusid veel Prantsuse ja Inglise katteid, seda suuremates klubides. Üldiselt olid tarvitusel $\frac{3}{5}$ savi ja kruusa segu, millele värvitoonina lisati telliskivi segu. Valuuta hoidmise mõttes keelati aga väljakute katte importeerimine, ning seetõttu on sakslased leiutanud ise sobiva pinnakatte segu, mis palju ei lähe lahku „en-tout-cas“ omast. Seejuures on klubid pealegi rõõmsad, sest enam ei tarvitse palju raha raisata, kuna „en-tout-cas“ kate ei pidanud vastu üle kolme aasta. Sakslaste leiutatud uus segu koosneb tänavamudast või savist, juure lisatud n.-n. Hoch Ofenschlack. Peale riputatakse peeneks jahvatatud telliskivisegu.

Inglastel on „en-tout-cas“le juure lisatud kummivõrdelikkust. Olen mänginud säärahtel väljakutel ja olen leidnud need olevat väga head. Pealegi on säärane kate kättesaadav. Kodumaale pöördudes annan selle segu lähema koosseisu.

Kasutasin oma esimest kirjutust praeguselt reisil mõningate võrdluste tegemiseks. Tulevikus loodan pajatada muud ja võib-olla ehk huvitavamad.

Lyon, 2. veebr. 1939. a.

OVOMALTINE

on kasulik igalpool, olgu spordi või kutsetöö alal tegetsejatele, kus edu suurel määral oleneb vastupidavusest. «Ovomaltine» aitab suurendada vaimlist ja kehalist võimet. Kas ei peaks Teiegi tähelepanu pöörama sellele oma võimete kindlustamisel?

Saadaval kõikides apteekides ja rohu kauplustes.

Pealadu: A/S «Ephag»
Tallinn: Harju tän. 41 ja
Narva mnt. 42
Tartu: Kompanii 1

Dr A. WANDER A.-G. BERN, SCHWEIZ

OVOMALTINE terwendab ka Teid!

Kanada jälle maailmameister

Tänavused maailmavõistlused jäähokis peeti 3.—12. veebruarini Schveitsi jäähokiliidu korraldusel kahele linnale jaotatuna — Baselis ja Zürichis. Startis 14 riiki, seega niisama palju kui l. a. Prahlas. Debüteerijateks maailmavõistlustel olid Soome ja Jugoslaavia. Kuna meie kaks lähimat naaberriiki, Läti ja Soome, juba maailmavõistluste ristsed on teinud, kavatakse järgmisel aastal saata maailmavõistlustele ka Eesti. Esialgu on see siiski ainult kavatsus.

Favoriidiks oli Kanada, kes ka omandas maailmameistri tiitli — juba üheksandat korda. Seekord oli ta meistrile viimaste aastate kohta hiilgavaim: kaheksal peetud ja võidetud matschil saavutas ta värvatesuhteks 42:1. Ainsa vastuvära tegi talle Tšehho-Slovakkia vahegrupis peetud matschil, mis lõppes jänkide kõige napima võiduga 2:1, misjuures nad eelviimase minutini olid koguni kaotusseisus 0:1. Kõiki teisi vastaseid võitis Kanada vähemalt kolmevärvase vahega. Ka Tšehho-Slovakkia sai finaalgripi talt lüüa 0:4.

Teisele favoriidile — USA-le — on Euroopa parimad nüüd täiesti tasavägisteks vastasteks. Schveits koguni võitis USA — vahegrupis 3:2, kuid otsustavas finaalgripi matschis kaotas siiski 1:2. Seetõttu USA päästis enda seekord.

Tegelikult võis neetud maailmavõistlustel pidada paremuselt teiseks riigiks Schveitsi. Juba eelgrupis võitis ta Tšehho-Slovakkia 1:0, vahegrupis teise kardetavama konkurenti USA 3:2, millega vana mängusüsteemi järgi olekski platseerunud teiseks ning oleks ühtlasi saavutanud euroopameistri tiitli. Kuid seekord oli süsteemi veidi muudetud, nimelt nii, et kui vana süsteemi järgi ühel matschil teatud vastaste vahel tehtud resultaat jäi samal kujul kehtima ka kõrgemates gruppides, siis nüüd märgiti kõrgemas grupis uuesti. Sellega matschide arv kasvas, mis kassa mõttes oli Schveitsile kui korraldajale küll kasuks, kuid surus ta halvemale kohale. Pealegi jäi Schveitsil nüüd euroopameistri tiitel õhku rippuma: finaalgripi mängis ta Tšehho-Slovakkia vastu värvatesuhte viigi ja kongressi otsusel tuleb tiitlile uus matsch — 5. märtsil Baselis.

14 osavõtjat oli jagatud nelja eelgruppi, millest igast pääses kaks parimat vahegruppidesse. Paremusjärjestus gruppides kujunes järgmiseks:

A grupp (mängiti Baselis) *):						
1. USA	3	3	—	—	13: 0	6
2. Saksa	3	1	1	1	16: 9	3
3. Itaalia	3	1	1	1	9:11	3
4. Soome	3	—	—	3	3:21	0
B grupp (Zürichis):						
1. Schveits	3	3	—	—	36: 0	6
2. Tšehho-Slovakkia	3	2	—	1	33: 1	4
3. Läti	3	1	—	2	6:21	2
4. Jugoslaavia	3	—	—	3	0:53	0
C grupp (Baselis):						
1. Kanada	2	2	—	—	12: 0	4
2. Poola	2	1	—	1	9: 4	2
3. Hollandi	2	—	—	2	0:17	0
D grupp (Zürichis):						
1. Inglise	2	2	—	—	4: 1	4
2. Ungari	2	1	—	1	8: 2	2
3. Belgia	2	—	—	2	2:11	0

Eelgruppide suurimaks üllatajaks oli Itaalia, kes ähvardas riivi tõmmata Saksa edasipääsule vahegruppi. Mõlemad võitsid Soome ja kaotasid USA-le, omavahel aga mängisid viiki 4:4. Ka kordamismatsch lõppes viigiga — 0:0. Kongress otsustas siis paremaks tunnistada Saksa tema parema värvatesuhte tõttu. Kaotusvära-

*) Numbrid tähendavad järjekorras: peetud matschide arvu, võite, viike, kaotusi, värvatesuhtet ja saavutatud punkte.

vate rekordi püstitas esmakordselt startinud Jugoslaavia: kolme matschi kohta enda kontosse 57 väravat. vastu löömata ühtki! Ta kaotas järgmiselt: Tšehho-Slovakkiale 0:24, Schveitsile 0:23 ja Lätile 0:6. Kolme viimase aasta euroopameister Inglise võitis küll mõlemad matschid, kuid nõrkade värvatesuhtega: Ungari 1:0 ja Belgia 3:1. Samal ajal Ungari lõi Belgia 8:1.

Vahegruppidesse pääses järgmine kaheksa meeskonda: USA, Saksa, Schveits, Tšehho-Slovakkia, Kanada, Poola, Inglise ja Ungari. Kahes vahegrupis mängisid nad järgmiselt:

A vahegrupp:						
1. Schveits	3	3	—	—	12: 4	6
2. USA	3	2	—	1	9: 3	4
3. Poola	3	1	—	2	5:11	2
4. Ungari	3	—	—	3	5:13	0
B vahegrupp:						
1. Kanada	3	3	—	—	15: 1	6
2. Tšehho-Slovakkia	3	1	1	1	4: 3	4
3. Saksa	3	3	1	1	2:10	2
4. Inglise	2	—	—	3	0: 7	0

Peale kirjutuse algul tähendatu on vahegruppide käigu kohta alla kriipsutada euroopameistri Inglise faiskot. Ta kaotas kõik kolm matschi, ilma et nendel oleks löönud ühtki väravat. Pärast seda ta loobus mängimast lisagrupid kohtade 5.—8. selgitamiseks, ning jäi automaatselt kaheksandaks. Berliini olümpiavõitjale ja kolmekordsele euroopameistrile oli see suureks languseks. Kui Saksa pääses eelgrupist vahegruppi parema värvatesuhte tõttu, siis vahegrupist finaalgripi ei pääsenud ta halvema värvatesuhte tõttu. Tšehho-Slovakkia mängis ta viiki 1:1 ja võitis Inglise 1:0, kuid sai Kanadalt lüüa suurelt — 0:9. Suur kaotus Kanadale saigi talle saatuslikuks, sest Tšehho-Slovakkia kaotas Kanadale ainult 1:2 ja löönud lisaks Inglise 2:0 pääses ta Saksaga võrdsete punktide puhul edasi parema värvatesuhtega.

Finaalgripi pääsesid Schveits, USA, Kanada ja Tšehho-Slovakkia, ülejäänud vahegruppide liikmed mängisid aga lisagrupid (ilma Inglise). Nimetatud gruppides kujunesid tabelid järgmisteks:

Finaalgripi:						
1. Kanada	3	3	—	—	15: 0	6
2. USA	3	2	—	1	3:5	4
3.—4. Schveits	3	—	1	2	0:5	1
3.—4. Tšehho-Slovakkia	3	—	1	2	1:9	1
Lisagrupid:						
1. Saksa	2	2	—	—	10:2	4
2. Poola	2	1	—	1	1:4	2
3. Ungari	2	—	—	2	2:7	0

Finaalgripi matschid lõppesid järgmiselt: Kanada-USA 4:0, Kanada-Tšehho-Slovakkia 4:0, Kanada-Schveits 7:0, USA-Schveits 2:1, USA-Tšehho-Slovakkia 1:0 ja Schveits-Tšehho-Slovakkia 0:0. Värvatesuhe kui niisugune on finaalgripi Schveitsil küll parem (1:9) kui Tšehho-Slovakkial (0:5), kuid kogu võistluste on see vastupidi: Tšehho-Slovakkial 37:9, Schveitsil 49:13.

Lisagrupid lõppesid matschid: Saksa-Poola 4:0, Saksa-Ungari 6:2 ja Poola-Ungari 1:0 (vahegrupis oli Poola võitnud 5:3).

Nende vahel, kes eelgruppides ei pääsenud kaugeemale, korraldati lohutusturniir. Selleks jagati kuus riiki kahte gruppi ja grupivõitjad kohtusid lohutusauhinna. Tagajärjed kujunesid järgmisteks: A grupp — Itaalia-Holland 2:1, Itaalia-Soome 2:1 ja Holland-Soome 2:1. B grupp — Läti-Belgia 5:1, Läti-Jugoslaavia 4:0 ja Belgia-Jugoslaavia 3:3. Tabelid kujunesid järgmisteks:

Sihtjooni naiste kehalise kasvatus korraldamiseks Eestis

A. Kolmpere

Kuigi kehaline kasvatus Eestis võtab järjest suuremat hoogu, on naiste kehalisele kasvatusel meil suudetud seni panna võrdlemisi vähe rõhku. On küll palju räägitud ja kirjutatud naiste vaeslapse osast meie üldises kehalise kasvatusel liikumises, kuid asi pole niikunud paigast kuigi märgatavalt. Võib-olla on selles süüdi olnud ka see asjaolu, et mitmel pool lertakse täiesti ebaõiglaselt, nagu oleks naiste kehalise kasvatusel olukord meil päris korras. Tegelikult oleme aga jõudnud kogu rahva kasvatamises ajajärku, kus üha enam selgub, kui võrd järel oleme, võrreldes teiste riikidega, naiste kehalise kasvatusel suhtes. Sellepärast on viimane aeg käte külge panemiseks, et kehaline kasvatus leiaks ühtlaselt head tähelepanu mõlema soo suhtes, miks järel tuleb aidata naissugu.

Täiesti väär on arvamine, et naistele jätkuvat sellest, mida neile pakuvad kehalise kasvatusel tunnid koolides. Kuid pakutavad kaks tundi nädalas piisavad üksnes selleks, et keha n.ü. ei närtsiks, rohkemat nad ei anna. Suuremal määral tegeldakse naiste kehalise kasvatusel organisatsioonides nagu spordiseltsides, haridusliidus, naisliidus, nais-kehakultuuri edendamise seltsis, kuid tundub, et igal pool pole selged sihid, mille poole tüürida.

Meie spordiliikumise keskusest on eriliitide kaudu võimalust mööda kaasa aidatud naiste keh. kasvatusel arendamisele, kuid sellele pühendatud osa on jäänud siiski niivõrd väikeseks, et ei vääri erilist mainimist. Üldiselt peab tunnustama, et naiste keh. kasvatus ja selle eesmärgid on niivõrd õrn asi, et võib pidada soovitavamaks, kui naiste keh. kasvatusel juhitaiks n a i s t e

endi poolt, kuna mehed alati ei suuda seda juhtida nii, nagu see oleks kasulik naistele. Sellepärast on minu seisukoht, et naised juhtigu ise oma keh. kasv. liikumist, vastavalt sellele, kuidas ta oleks naistele vastu võetavam kehaliselt kui ka hingeliselt.

Mida naiste kehalise kasvatusel hoogsustamiseks ja selle juhtimise õigetes kätesse viimiseks tuleks kõige lähemas tulevikus ette võtta?

Meil on riigis rida organisatsioone, kus naised harastavad kehalist kasvatusel. Sellepärast näeksin ette, et need naised, kes juba tegutsevad vastavates organisatsioonides, kutsuksid kokku kehalise kasvatusel kongressi naistele. Kokkukutumise algatajaiks võiksid eeskätt olla suuremad organisatsioonid, nagu naisliit, naiskodukaitse ja naisekehakultuuri edendamise selts. Kongressi peamiseks sihiks oleks läbi arutada naiste kehalise kasvatusel seoses olevad küsimused ja ellu kutsuda naiste kehalise kasvatusel liit.

Asutatava liidu sihtideks olgu:

1. Kõige kehalise kasvatusel küsimuste arutamine ja lahendamine nii, nagu naised seda vajaliseks peavad oma äratundmise järgi.

2. Leida võimalusi õppejõudude (eriala-õpetajate ja instruktorite) aparaadi asutamiseks.

3. Enda ümber naisarstkonna koopteerimine (naisarstkont peab ütlemata oma sõna, missugusel kujul, lähitudes tervishoidlikust seisukohast, naiste kehalist kasvatusel ette valmistada).

Ka selle küsimuse, kui suurelt naised tegeleksid võistlusspordiga ja kuivõrd on mõeldav naiste osavõtt olümpiamängudest ja maavõistlustest, peaksid naised otsustama ise. Mehed ei tohiks selle küsimuse otsustamisel vahele segada, seda enam, et meil Eestis on küllaldaselt selles küsimuses kompetentseid ja autoriteetseid naisi ja et naisarstkonnas leidub samuti isikuid, kes teavad soovitada naistele kehaliselt harjutusi nii, et need vastaksid naise kehalistele ja hingelistele eriomadustele.

Esialgu peaks naiste keh. kasv. liit töötama kontaktis spordi keskliiduga selle eriliiduna. Alles aluse kõvenemisel võiks sellest välja kujuneda omaette keskliit, missugune siiski töötaks alluvana meie keskliidule. Kuid ühtlasi pole tahetud öelda, et nende eriliitide juures, kus praegu on alasisid ka naistele, peaks naistesse puutuv osa likvideeritama. Naised võivad tegutseda jääda ka praeguste üldiste eriliitide juure, kuid moodustades nende juure osakonnad naistele. Samuti võiks naiste osakonnad asutada maakonna-spordiliitide juure.

Veel edasi oleks vajaline, et tulevikus asutataks haridusministeeriumi juure ka naiste kehalise kasvatusel nõuniku koht. Ametisse tuleks seada üldine naisjuht, kes reguleeriks seltskondlikku tegevust, siis üks juht, kes juhataks noorte liikumist ja lõppeks erialade nais-õpetajad. Missugustel aladel naistel oleksid eriala-õpetajad, seda otsustagu naised ise. Samuti tuleks hoolitseda, et ka maakondades oleksid nais-spordiinstruktorid ja seltsidegi juures vastavad juhid-õpetajad.

Mida spordi keskliit naiste kehalise kasvatusel hoogsustamiseks praegu kohe võiks teha, oleks vastavate spordijuhtide kursuste korraldamine. See valmistaks ette naiste kehalise kasvatusel juhtimise kaadrit.

Kõige raskem olukord võib tekkida naiste kehalise kasvatusel aparatuurile vajaliste ressursside otsimisel. Kuid varem-hiljem tuleb naistelgi loota sissetulekut riigi eelarve korras.

Ülaltoodud read võivad esialgu tunduda etteruttamisena, kuid igal juhul on toodud kava, mille alusel naiste kehaline kasvatus Eestis saaks tugevama aluse. Plaani teostamine järk-järguliselt võib seda kindlamini viia sihile.

A grupp:						
1. Itaalia	2	2	—	—	4:2	4
2. Holland	2	1	—	1	3:3	2
3. Soome	2	—	—	2	2:4	0
B grupp:						
1. Läti	2	2	—	—	9:1	4
2. Belgia	2	—	1	1	4:8	1
3. Jugoslaavia	2	—	1	1	3:7	1

Lohutusturniiri finaalis Itaalia võitis Läti 2:1. Ülejäänude vahel paremusjärjestust ei selgitatud. Kuid arvestades värvasuhetega ka eelgruppides oleks järeljäänud nelja paremusjärjestuseks: Belgia, Holland, Soome ja Jugoslaavia.

Seega oleks maailmavõistlustest osavõtnud riikide üldine paremusjärjestus järgmine (klambrites kogu võistluste kohta saavutatud värvatesuhe):

1. Kanada	(42:1)
2. USA	(25:8)
3. Tšehhoslovakkia	(37:9)
4. Schweits	(49:13)
5. Saksa	(28:21)
6. Poola	(15:19)
7. Ungari	(15:22)
8. Inglise	(4:8)
9. Itaalia	(15:14)
10. Läti	(16:23)
11. Belgia	(6:19)
12. Holland	(3:20)
13. Soome	(5:25)
14. Jugoslaavia	(3:60)

Kokku peeti 47 matschi. Kui Inglise oleks sooritanud oma kolm matschi lisagrupid, siis oluks matschide üldarv täpselt 50. Kokku käis ketas värvas 263 korda.

Üldiselt möödusid võistlused suurepingeliselt, eriti aga vahegruppides ja lohutusturniiril.

Eesti Vabariigi 21. aastapäeva puhul
õnnitlevad sportlasi ja nende juhte:

O/Ü. „MOOTOR“

V. Sadama 1/3, tel. 478-15

A/S. Tallinna Laevaühisus

S. Karja 18, tel. 426-90

A/S. „BETON“

Pärnu 6, tel. 412-83

Kuues korvpallikaotus järjest

Riia euroopavõistlustest 1937. a. saadik pole Eesti suutnud võita ühtki korvpallimaavõistlust. Euroopavõistlustel oli viimaseks võiduks 41:19 Läti üle, ning pärast seda on üksteisele järgnenud kuus kaotust — nii Lätile kui ka Leedule kolm (teistega polegi enam olnud maavõistlusi). Viimase kaotuse osaliseks sai Eesti 18. veebruaril Tallinnas Läti vastu. Alistusime koguni 14-punktilise vahega — 33:47. Nii suurt kaotust pole saadud Berliini olümpiast saadik, kus meie suurteks talt-sutajaiks olid USA ja Filipiinid. Üldse oleme 14 punktist suurema vahega kaotanud kolmel maavõistlusel. Seega kõik arvud tõendavad, et Eesti korvpalliga on midagi korrast ära. Ja arvamused, nagu oleksime hoolimata kaotustest siiski tasavägised Lätile ja Leedule, peaksid andma ruumi selle mõistmisele, et Läti ja Leedu taseme saavutamiseks tuleb tugevasti pingutada. Seda nägime ka äsjapeetud maavõistlusel, kus meie korvpallitreener H. Niiler oli sunnitud tunnistama, et Läti oli meist klassi võrra parem.

Usk meie rahvusmeeskonnasse on kadunud. Ja kui pole seda usku, siis on ka arusaadav, et publikutki ei tule maavõistlustele palju. Pikk kaotuste-seeria on viinud nii kaugele, et viimasel maavõistlusel oli üks kolmandik vähem pealtvaatajaid kui l. a. Tallinnas peetud Eesti-Läti maavõistlusel. Seetõttu käsipalliliit maksis oma majanduslike olude kohta suure summa juure maavõistluse-kassale. Meil oli 560 maksulist pealtvaatajat. Samal ajal Riias ja Kaunases ulatuvad maavõistluste pealtvaatajate arvud üle 3000! Meil peab liit tõsiselt kaaluma, kas suurte juuremaksude tõttu üldse jätkata maavõistluste sidemeid, Läti ja Leedu on aga uute maavõistluste vastaste otsimisel. Täielised kontrastid, mis tekkinud ainult paari viimase aasta jooksul. Ning süüdlasi tuleb seekord otsida eeskätt roopaseadjatest, s. t. mängijaist, teises järjekorras liidust.

Meie mängijatel on kadunud ind. See väljendub kõige rohkem selles, et võrreldes lätlaste ja leedulastega pole peagu midagi juure õpitud. Lätlased on Leedu ameeriklastest õppinud vähemalt pealevisete kunsti — olla täpne nii kaetud kui katmata olukorras, nii haak- kui ka vintvisetes, meil on aga visete õnnestumine rohkem juhuselise asi. Kui lätlased peetud maavõistlusel mängus vastase korvi all sageli söötsid just sellele mängijale, kellele vastane oli küll n-ü. seljas, misjuures söödusaaja ikkagi veel suutis korvi visata, siis meie mängijatele on kaetud omamängijale söötmine võõras asi. Ja nende arusaamise järgi päris õieti, kuna meie mängijad ei oska kaetud olukorras palli saades end puhtaks mängida pealeviskeks. Üldse puudub meie mängijail pealetungi teravus vastase korvi all.

Eesti-Läti viimasesse maavõistlusesse puutuvalt võib meie meeskonna nõrga tagajärje vabandusena otsida põhjust ka sellest, et rahvusmeeskonna koosseis võinuks paari puudunud tartlase kaasamängimise puhul olla tugevam. Nii näiteks andis see eriti tunda kaitses, kus Glasil oli kasvu lühiduse tõttu raske hankida pikkade lätlaste ees lauast pörkuvaid palle. O. Erikson oluiks selles mõttes kindlam sammaskaitse. Kuid räägime mängust endast, s. t. mänguoskusest, pealevisete tehnikast, olukordade taipamisest jne., milles olime lätlastest siiski tugevasti järel.

Viimastena märgitud omaduste mahajäämises on suurel määral süüdi ka see, et meie mängijad on, võrreldes lätlastega, saanud vähem kogemusi raskete võistluste puudumisel. Läti rahvusmeeskond koosnes läbi-õikes lühema mängueaga meestest kui Eesti oma, kuid internatsionaalideks olemise kordade arvu vahekorral oli peetud maavõistlusel Läti kasuks 108:55. See ütleb, et Läti noored mängijad on kokku saanud pidada rohkem maavõistlusi kui Eesti ealt vanemad mängijad. Jah, nen-

de maavõistluste sidemed ulatuvad Kesk- ja Lääne-Euroopasse, meil mitte kaugemale Kaunases. Meil on suur-tankiks edasi üle 15 a. mänginud E. Altosaar, Läti koosseis oli aga värskemast generatsioonist. Võib olla viis Altosaart oleks maavõistluse võitnud, kuid nüüd jäi Altosaargi lätlaste parimate meeste varju.

Rohkem välisvõistlusi meie rahvusmeeskonnale! Kas meil pole niipalju sidemeid ja nime, et korvpallirahvusmeeskonnale saaks enne Kaunase euroopavõistlusi korraldada pikem turnee Euroopasse? See oleks hädavajaline.

Kogu maavõistluse vältel ei suutnud Eesti kordagi olla võiduseisus — ainult viigiseisuni rabeleti kolmel korral. Algas arenes siiski tasavägiselt, kuid pärast seisu 4:4 tegi Läti ühe hiilgavamana mängijana V. Šmits järjest kolm vabakorvi. Võimsa kerega ja pikakasvulise mängijana suutis ta end hästi läbi lüüa. Seis tõusis 12:6-le Läti eduks, kui Altosaar targasti tehtuna võttis Šmitsi katmise enda ülesandeks. Ta pidurdaski Šmitsi ja poolaja lõpu eel saavutati uuesti viik — 15:15. Poolajale läks Läti siiski eduseisuga 19:15. Teise poolaja algul rebis Läti lühikese ajaga korvide vahe kümnele enda kasuks. Tänu Veskila ja Keres korvidele suudeti poolaja keskpäigaks korvide vahe kahandada 5—6-le, kuid maavõistluse lõpuosas Eesti ei suutnud enam vastu pidada Läti tehnilisele üle-olekule ja vajus kokku. Läti suurimaks korvikütiks teisel poolajal oli noor Vanags.

Parema pildi maavõistluse arenemisest annab korvide vahekorra tõusmine (klambrites punktide saavutajad):

Eesti — Läti	Eesti — Läti
0:1 (Krauklis)	15:21 (Vanags)
0:2 (Melderis)	15:23
1:2 (Veskila)	15:24
1:4 (Krauklis)	15:25!
3:4 (Altosaar)	17:25 (Veskila)
4:4 (Kaasik)	19:25 (Veskila)
4:6 (Šmits)	19:27 (Šmits)
6:6 (Amon)	21:27 (Altosaar)
6:8 (Šmits)	22:27 (Keres)
6:10 (Šmits)	22:29 (Vanags)
6:12!	24:29 (Veskila)
(Kaasiku ja Amoni asemel tulevad mängu Keres ja Saar)	24:31 (Vanags)
7:12 (Veskila)	26:31 (Keres)
8:12 (Saar)	26:32 (Vanags)
10:12 (Veskila)	(Murrang uuesti Läti kasuks) 26:34
10:13 (Arens)	(Vinogradov tuleb mängu Saare asemel)
12:13 (Glas)	27:34 (Keres)
12:15 (Melderis)	27:35 (Vanags)
14:15 (Keres)	29:35 (Altosaar)
(Mängu tuleb Vanags)	29:37 (Arens)
15:15 (Keres)	29:39 (Arens)
(Tore!.. kuid vara hõisatud)	(Keres langeb välja, Roes tuleb mängu)
15:17	25:41
15:19 (Vanags)	31:41 (Glas)
(Vaheaeg. Seis pole kuigi ennustuslik suure kaotuse suhtes, kuid teisel poolajal algab Läti korvidesadu)	31:43 (Melderis)
	31:45
	33:45 (Roes)
	33:47!

Vabavisetest saavutas kumbki pool 7 punkti, poolajal Eesti 5 ja Läti 3. Seega vabavisete õnnestumine või mitte ei mõjutanud üldvahekorda. Üldiselt arenes mäng rahulikult ja foule tehti vähe. Kohtunikuna oli leedulasel Z a r o s k i s e l kerge töö.

Eesti-Läti 18. korvpalli-maavõistlus lõppes seega Läti võiduga 47:33 (19:15). Korve viskasid: E e s t i l —

Leedu korvpalli tõusu aluseid

Eesti-Leedu 4. korvpallimaavõistlus, peetuna Kaunas, lõppes Leedu kasuks 20:18. Punktide vahe on küll minimaalne, mille tõttu jääb mulje, nagu oleks Eesti kaotanud n.ü. üle noa tera. Tegelikult võisime olla tänulikud, et pääsesime nii väikese kaotusega, ehk küll Leedu võitis võistluse vabavõtte arvel, saavutades viimastega kuus tabavust Eesti nelja vastu. Eesti meeskond saavutas enamvähem tasakaalustatud mängu tänu oma heale kaitsemängule ja haruldasele püsivusele. Önne puhul oleksid eestlased võinud isegi võita, olles teisel poolajal ülekaalus, kuid... ajast jäi puudu.

Eestlastele mängisid vastu Leedu profid-ameeriklased, kes on mänginud parimates USA meeskondades. Nii on Kriutšunas De Pauli-ülikooli meeskonna liige, kelle meeskond USA parimas korvpalliringkonnas on paljudel hooaegadel jäänud kaotuseks. Nüüd on ta Leedu riigipanga ametnik, liidu ja JSO korvpallitreener, saades kokku meie rahas 600—800 kr. kuus. Teine, Ruskis, on Chicago meistermeeskonnast. Ta teenib Kaunase kaitseliidu spordiinspektorina. Sama lugu on ka Chicagost äsja saabunud Gedrautisega. Mõlemad teenivad 200—300 kr. ümber kuus. Edasi tuleb mainida Lubinast, Hollywoodist, USA olümpiavõitja meeskonna kaptenit, praegune politsei spordiinspektor, riigi ja LFLS'i tuum, kelle sissetulek on üle 800 kr. kuus. Üldse on viimase kahe aasta jooksul USA-st Leedusse importeeritud ligi 10 mängijat, kellele Leedu palliliit on tasunud kõik sõidukulud, mis meie rahas kokku ulatuvad üle miljoni!

Viimase kahe aasta jooksul Leedu spordiliit on toetanud korvpallisporti miljonitega. Siinjuures tuleb mainida leedulaste võistlusturneed USA-sse, mille kulud kattis Leedu spordiliit. Leedu palliliit, peale treenerite tasu, toetab iga aasta korvpalli mängivaid seltsi igauht mitme tuhande krooniga! Pealeselle tasub palliliit kõik rahvusmeeskonna tarvisminevad treening- ja sõidukulud. Euroopa korvpalliesivõistlusteks, mis peetakse mai lõpul Kaunases, ehitatakse suur spordifoorum, mis mahutab ligi 12.000 pealtvaatajat.

Kõik ülalmainitud näitab, kui suure innu ja huviga leedulased harrastavad korvpallisporti. Nende kaotus Lätile viimasel maavõistlusel oli suureks hooiks. Põhjuseks oli ameeriklaste-treenerite omavaheline nägemine. Eesti vastu aga meeskond esines ühtlasena ja mitu korda paremini mängivana kui Lätis. Selle põhjuseks oli treeneri Lubinase haigestumine nii, et teine treener Kriautšunas sai iseseisvalt tegutseda ja seega meeskonda korrastada.

Kõigele sellele vaatamata näib Leedus valitsevat mingi rahulolematust. Nende kaotus Lätile ja napp võit Eesti üle on pannud mehed mõtlema.

Tegelikult on viimase kahe aasta jooksul Leedu rahvusvärve kaitsnud peamiselt ameeriklased. Mainitud ajaga on ameeriklaste võidud ja õpetus kannud küll selles mõttes vilja, et suured hulgad harrastavad korvpallisporti, kuid eliitklassi tasemega mehi on nad produt-

seerinud vaid kaks — Andriulise ja Bušinauskase. Küsitakse: Kas sarnane poliitika on olnud õige? Kas see raha on läinud õigesse kohta?

Salaja kõik räägivad, et ameeriklased oleksid pidanud olema ainult õpetajateks, kes pärismaalasi oleksid järjekindlalt viinud rahvusvahelisele tasemele. Kuid nagu Leedu üks korvpallijuhte, Čerekas, tähendas, on Leedu Riia euroopavõistlusil lunastanud liig suure vekslit. Mainitud võit kohustab neid pidama häid meeskondi ja... nõiaringist ei pääse. Mõned arukamad leedulased loodavad pärast kolmandaid euroopavõistlusi (Kaunases) muuta mainitud poliitikat ja pidada tulevikus Leedus vaid üht ameeriklastest treenerit.

Kui ühes riigis — Leedus — toidetakse „rasva“ korvpallisport, siis teises riigis — Eestis — jäetakse see nägä. Ühes riigis ohverdatakse miljonid vastava spordiala võime tõstmiseks, kuid toit on liig rammus ja on tekitanud tülpimust. Teises riigis, vastuoks, kannatab vastav spordiala alatoitluse all. Sealjuures ei saa öelda, et Eestis mängitaks vähem kui Leedus. Eestis harrastab määratu hulk mainitud mängu, kuid tingimused ei ole kaugeltki niisugused, mis vastaksid mängu iseloomule ja määrustele.

Leedu juhid hindasid Eesti korvpallitaset t a r d u n u n a, mida nad panid meie väikeste võimlate arvele, kuna neis ei ole võimalik arendada moodsaid mängutaktikaid. Isäärnis on see maksev pealtunungi kohta, mis nõuab laia mänguväljakut. Teine Eesti korvpallisporti kurbloolus seisab selles, et meie väikesed võimlad ei mahuta kuigi suuri hulki pealtvaatajaid. See asjaolu ei võimalda pidada suuri, kulukaid võistlusi ja need, mis Eesti käsipalliliit on sunnitud pidama, lõpevad harilikult puudujäägiga.

Puuduvad ka igasugused võimalused suurvõistluste pidamiseks, mis tooksid sissetulekuid ja millega käsipalliliit ja korvpalliklubid saaksid endale majanduslikult jalad alla.

Majanduslikkudel põhjustel olime sunnitud olnud vastu võtma viimase aasta jooksul kaotused Lätilt ja Leedult. Nii imelik kui see ka ei ole, on Eesti meeskond Euroopa parimatele vastu astunud ilma või mõne pealiskaudse harjutusega ja seda just rahapuudumisel, kuna tartlaste ja tallinlaste ühisharjutused on pidanud ära jääma ülalmainitud põhjustel.

Lähenemas on 3. euroopavõistlused Kaunases, kuid sinna sõitmiseks ja ettevalmistusteks puuduvad rahad. Siin peaks kuidagi raskustest üle pääsema.

Leedu ja Läti teenivad sellest ajast peale, kui nende pealinnadesse ehitati spordihooned, võistlustega miljonid ja sellega ongi seletatav nende tõus ja huvi korvpalli vastu.

Ka Eesti korvpallisport ei pääse enne üle raskustest, kui ei ehitata ajakohaseid hooneid harjutuste ja võistluste pidamiseks. See on korvpallijuhtide esimene mure ja selle lahendamisele tuleb asuda kõige lähemas tulevikus.

H. NIILER.

Veskila 10, Keres 7 (viskas kõik tema kasutada olnud vabavisked sisse), Altosaar 6, Glas 4, Amon 2, Roes 2, Kaasik 1, Saar 1 ja Vinogradov 0; Lätile — Melderis 13, Vanags 12, Šmits 10, Arens 7 ja Krauklis 5, kuna Satinš, Solovjevs, Graudins, Klavinš ja Kazaks ei visanud ühtki punkti. Läti võitis kolmat korda järjest: 1938. a. Tallinnas 35:33, Riias 21:17 ja nüüdne maavõistlus. Varem pole sellega toime tulnud kumbki pool.

Maavõistluse võitude-kaotuste bilanss on nüüd Läti kasuks, kes võitnud 9, kaotanud 7 ja viiki mänginud 1 maavõistlus. Korvide vahetõus on siiski veel Eesti kasuks 588:572.

Üldse oli see Eestil 30. korvpalli-maavõistlus. Bilanss on passiivne: võidetud 13, viigistatud 1 ja kaotatud 16 maavõistlust. Korvide vahetõus on siiski Eesti kasuks 41 punktiga.

Läti võib momendil pidada end Balti parimaks, kuna ta on ka Leedu võitnud suurelt — 29:18. Mittemetliku Balti turniiri tabel näeks välja järgmisena:

1. Läti	2	2	—	76:51	4
2. Leedu	2	1	1	38:47	2
3. Eesti	2	—	2	48:67	0

Kas Läti suudab oma paremust tõestada ka euroopavõistlustel Kaunases?

A. ADARI.

KUUST KUUSSE

Uued esimehed

Neli eriliitu on jõudnud tänavu pidada oma esinajatekogude aastakoosolekud: võimlejate, tennise, kergejõustiku- ja jalgpalli-liidud. Kaks eriliitu on ühtlasi saanud uued esimehed: tennisliit A. Toomsi asemel minister N. Viitaku ja kergejõustikuliit J. Kuke asemel E. Uusmaa. Teistes liitudes on muudatusi toimunud ainult juhatuste koosseisudes.

Leedu võitis teiskordselt Balti turniiri lauatenises

Hoolimata taseme tõusust jäi Eesti kolmandaks

Eelmisel aastavahetusel, millal pandi uus alus tennisliidu lauatenise sektiioonile, ärkas see spordiala varjusurmast ja tegevus muutus uuesti intensiivsemaks. Tänavu toimuvad Eesti meistrivõistlused meeskonnamängus, millest võtab osa 16 meeskonda. Detsembris peetud Tallinna lahtistel meistrivõistlustel tuli ligi 100 osavõtja seas esikohale Ilmar Tui; 2. F. Laane; 3. A. Frants.

Jaanuari lõpus peeti Balti teine lauatenise-turniir Riias. Eelmisel aastal tuli Balti meistriks Leedu meeskond, kes ka tänavu säilitas meistritiitli. Eesti meeskond jäi teiskordselt kolmandale kohale. Eestit esindasid A. Frants, F. Laane ja J. Tui.

Seekordne võistlus oli tasavägisem eelmisest ja eestlaste kaotused olid napid, kusjuures enamus matše kaotati vaid mõnepunktilise vahega. Seega on Eesti mängijate tase teinud suuri edusamme. Läti ja Eesti vaheline matš lõppes Läti eduks 5:1. Tulemused: Šacovs-Frants 2:0 (21:18, 21:14). Ošins-Tui 2:0 (21:19, 21:15). Laane võitis Upmanise 2:1 (21:17, 22:24, 21:13). Ošins-Frants 2:0 (21:17, 21:13). Šacovs-Laane 2:1 (21:14, 19:21, 21:17). Upmanis-Tui 2:1 (20:22, 21:13, 21:19). Leedu võitis Eesti 5:0. Tulemused: Nikolskis-Laane 2:0 (21:17, 21:18). Dzinziliauskas-Frants 2:0 (21:19, 21:13). Duškis-Tui 2:0 (21:17, 22:20). Duškis-Laane 2:0 (21:16, 22:20). Nikolskis-Frants 2:0 (21:17, 22:20). Finaalis Leedu võitis Läti tulemusega 5:3. Balti turniiril startis Eesti rahvusmeeskonnas 11. korda meie kuuekordne lauatenise meister Alfred Frants.

Maavõistlustele järgnes esmakordne Balti lauatenise-turniir meeste üksikmängus. Lätlased olid võidukad, võttes neli esikohta, kuna leedulased mängisid tujutult. Balti meistriks tuli Šamsch; 2. Joffe; 3.—4. Šacovs ja Ošins. A. Frants parima eestlasena platseerus 8. kohale.

Laskesportlastel algas uus treening Suur edu vabapüssist laskmises

Eesti laskurite ettevalmistus Luzerni maailma-meistrivõistlusiks on alanud. Seni on peetud kaks kontroll-treeningvõistlust.

Esimesel valikvõistlusel saavutati vabapüssist laskmises eriti märkimisväärsed tulemused, hoolimata sellest, et laskesportlased on talve tõttu olnud eemal võistlustest peagu neli kuud. Viie parima laskuri kogusumma oli ainulaadne maailma laskespordi ajaloos,

sest saavutati kogusummas 5600 (!) silma, mis on üle maailmarekordi 74 silma võrra. Eriti tuleb märkida, et ka kõigi asendite kogusummad on üle MR-i: püsti — 3; põlvelt — 18 ja lamades — 18 silma.

Individaalselt ületasid MR-i veltv. Gustav Lokotar, kogusumma 1131 silma ja püsti 368 silma. Vastavad maailma tippsaavutused on ainult 1124 ja 362 silma. Harald Kivioja (Tartu) ületas veel MR-i põlvelt asendist, saavutades 383 silma.

Maailma kõigi aegade parim vabapüssimeeskonna tulemus (järjekorras püsti, põlvelt, lamades asendid ja kogusumma):

Maailmarekord	362	381	393	1124
	(Soome)	(Rootsi)	(Soome)	(Eesti)
<i>Eesti rekord</i>	365	383	392	1133
1. G. Lokotar	368	379	384	1131
2. J. Vilberg	355	374	390	1119
3. A. Liivik	355	371	391	1117
4. K. Kübar	355	377	387	1117
5. H. Kivioja	344	383	389	1116
<i>Kogusumma</i>	1775	1884	1941	5600
<i>Maailmarekord</i>	1752	1866	1923	5526
	(Eesti)	(Soome)	(Soome)	(Eesti)
Eesti meeskond Helsingis	1752	1856	1918	5526

Šveitsi muutmata sõjapüssid olid meie laskureil esmakordselt tarvitamisel võistlusrelvadena 29. jaanuaril. Võistlus kujunes tegelikult püsside proovimiseks, kuna nendega kohanemine võtab veel aega. Sellest hoolimata kolm laskurit ületas 500 silma piiri (300 m distantsilt kolmest asendist à 20 lasku). Esikohale tuli K. Jürgens 516 silma. Püsti 168, põlvelt 174 ja lamades 174 silma. 2. Ed. Artna (Tartu) 510 silma; 3. P. Karu 502 silma.

Vabapüstolist laskmises oli parim ltn. N. Viru (Narva), kes saavutas (50 m distantsilt 60 lasku), kaks korda peagu võrdse tulemuse — 530 ja 529 silma. 2. E. Laasi — 532 ja 523; 3. kapt. G. Padar (Tartu) — 527 ja 526.

Teisel valikvõistlusel oli ilmastik ebasoodus võistluseks, sadas vihma ja oli udune. Šveitsi sõjapüssist saavutas veltv. G. Lokotar suurepärase tulemuse püsti asendis 20 lasuga 163 silma. Esikohale tulid võrdse tulemusega K. Jürgens ja E. Priikko (Tartu), lastes 492 silma.

Vabapüstoli laskureist oli parim ltn. Alfred Kuk — seerid 530 ja 520 silma. 2. E. Sihv — 512 ja 534. 3. kapt. G. Padar — 533 ja 509.

Meeskonnavõistlustel Viljandimaa võitis maadluses ja Virumaa poksis

Tõstmises võitja küsimus veel lahtine

Raskejõustikuliidult sügisel alustatud esimesed raskejõustikualade maakondadevahelised meeskonnavõistlused rändauhindadele on jõudmas lõpule. Esimesena selgus „Uus Eesti“ rändauhinnale maakondadevaheline meistermeeskond maadluses. Võitjaks tuli Viljandimaa meeskond koosseisus (alates kärkekaalust): Mati Maiste, A. Kuk, J. Kost, J. Viira, H. Holland, K. Orumets ja E. Rechlin. Viljandimaa või-

tis tasavägises finaalis Harjumaa 4:3. Viljandimaa võitis poolfinaalis Valgamaa 7:0 ja esimeses voorus Pärnumaa 6:1.

Teisele kohale tuli Harjumaa, võites Virumaa 6:1 ja Läänemaa 5:2. Virumaa omakorda võitis Järvamaa 4:3 ja Valgamaa — Võrumaa 5:2. Maadluses võistles 8 meeskonda.

Poksis on samuti selgunud võitja. Osa võttis ainult 4 meeskonda. Pärnumaa võitis Viljandimaa 6:2 ja Virumaa võitis Harjumaa 6:2. Finaalis Virumaa võitis 8:0!

Tõstmises pääsis finaali Virumaa, võites Harjumaa 3:2.

Teine finalist selgub kolme maakonna hulgast: Võrumaa, Petserimaa või Pärnumaa.

Lätlane Alfons Berzinš tuli euroopameistriks

Suurepäraseid võistlusi Riias, kuid nõrgad tehnilised tulemused. — Eestlane L. Reivardt 19. kohal

Kiiruisutamise-euroopavõistlused peeti tänava esmakordselt Riias, üldse esmakordselt Balti riikide pinnal. Nende võistluste korraldamine Lätile usaldati Läti viimase aja suurte edusammude tõttu kiiruisutamises. Riiklikul kaasabil viis Läti võistlused läbi suurejooneliselt. Need kujunesid otse rahvuslikuks sündmuseks Lätile, mida kõige rohkem piitsutas asjaolu, et juba algusest peale võis loota omamaalase meistrikstulekut. Kuid kuigi see lootus täitus oodatult, kujunes juubeldus Alfons Berzinši võidu puhul haruldaselt suureks. 18.000 pealtvaatajat elas kaasa kiiruisutamise-euroopavõistlusi, nende seas ka valitsusliikmed, eesotsas riigipresidenti Karlis Ulmanisega, kes avas võistlused ja oli nende aupatrooniks.

Ainus, mis kippus takistama võistluste suurejoonelisust, olid soojad ilmad. Just võistluspäevadeks tõusis kraadiklaas üle nulli, rikkudes hoolsalt valmistatud jää. Seetõttu jäid võistluste tehnilised tulemused euroopavõistluste kohta nõrkadeks, kuid võistluspinevus oli seda suurem. Teatud soodustust said pehme, osalt pudru-taolise jää tõttu kergema kaaluga sõitjad. Viimaste hulka kuulus ka värskel euroopameister, kuid tema võit oli niivõrd ülekaalukas, et ei saanud tekkida mingisugust kahtlust, et ta võistlustest osavõtjate seas oli tõesti parim.

Esindatud oli 8 rahvust kokku 26 võistlejaga, kellest

ainsana võistlused ei lõpetanud üks hollandlane. Norralased polnud esindatud just kõige tugevamini, kuid kaks startinud norralast tulid kohe Berzinši järgmisteks, lüües teiseks favoriidiks peetud somlast B. Vaseniust.

A. Berzinš võitis mõlemad pikemad distantsid (3000 ja 5000 m), kuna 500 m võitis B. Vasenius ja 1500 m norralane Ch. Mathiesen.

Distantside järgi olid parimateks:

500 m.: 1. B. Vasenius, Soome, 45,2. 2. A. Berzinš, Läti, 45,3. 3. H. Jansson, Rootsi, 46,0. 4. A. Johansen, Norra, 46,2. 5. A. Bite, Läti, 46,3. 6. Ch. Mathiesen, Norra, 46,8.

1500 m.: 1. Ch. Mathiesen, Norra, 3,06,9. 2. P. Lammio, Soome, 3,07,7. 3. A. Berzinš, Läti, 3,08,1. 4. E. Bite, Läti, 3,08,1. 5. A. Johansen, Norra, 3,08,6. 6. B. Vasenius, Soome, 3,09,0.

3000 m.: 1. A. Berzinš, Läti, 5,15,5. 2. Ch. Mathiesen, Norra, 5,24,4. 3. A. Johansen, Norra, 5,28,8. 4. H. Jansson, Rootsi, 5,33,2. 5. B. Vasenius, Soome, 5,34,0. 6. K. Vazulek, Saksa, 5,35,2.

5000 m.: 1. A. Berzinš, Läti, 9,23,9. 2. A. Johansen, Norra, 9,35,2. 3. Ch. Mathiesen, Norra, 9,35,5. 4. A. Ekman, Soome, 9,39,8. 5. M. Stiepl, Saksa, 9,47,1. 6. B. Vasenius, Soome, 9,48,1.

Igal distantsil sai kolm esimest vastavad auhinnad.

Üldvõitjaks ja seega euroopameistriks tuli Alfons Berzinš 216,973 punktiga, olles järgmiselt ees peagu 4 punkti. Kokkuvõttes tulid kümneks parimaks järgmised:

1. ja euroopameister A. Berzinš, Läti, 216,973. 2. Ch. Mathiesen, Norra, 220,717. 3. A. Johansen, Norra, 221,387. 4. B. Vasenius, Soome, 222,667. 5. H. Jansson, Rootsi, 226,720. 6. A. Ekman, Soome, 226,830. 7. P. Strods, Läti, 227,873. 8. K. Skutnabb, Soome, 228,536. 9. J. Kalbarcik, Poola, 229,447. 10. M. Stiepl, Saksa, 229,760.

Eesti oli esindatud L. Reivardtiga, kes kokkuvõttes tuli üheksateistkümnendaks 241,317 punktiga. Temast tahapoole jäid kõik kolm hollandlast ning veel kaks poolakat ja üks lätlane. Küllaltki hea tulemus noore uisutaja kohta. Kõige paremini läbis L. Reivardt 1500 m, milles tuli ajaga 3,14,1 kolmeteistkümnendaks. Teised distantsid kattis ta järgmiselt: 500 m — 49,3 (18), 3000 m — 5,58,0 (23) ja 5000 m — 11,16,5 (20).

Järjekorras olid need 40. euroopavõistlused kiiruisutamises.

Toimetuse töö lõpul selgusid tulemused ka maailmavõistlustel. Suure üllatusena tuli meistriks B. Vasenius 212,158 punktiga A. Berzinši 214,72 punkti ees. Kolmandaks tuli Ch. Mathiesen 216,448 p. ja neljandaks Ivar Balangrud.

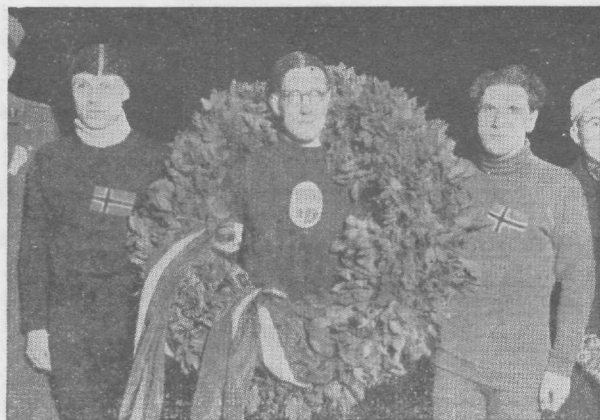
ASK teel korvpalli meistritiitli poole

Numbrite mängu sügisvooru matschidel

Liiduklassi käsipallimeistrivõistlustel on alanud uus voor, mis esimese üllatusena serveeris Pärnu Kalevi korvpallivõidu omaaegse mitmekordse meistri Tartu NMKÜ üle 33:31. Teiseks: Kalev kaotas teiskordselt samadel meistrivõistlustel Tallinna NMKÜ-le — tagajärgel 44:32.

Seis enne uut vooru oli korvpallimeistrivõistlustel järgmine (numbrid tähendavad järjekorras: peetud matschide arvu, võite, kaotusi, korvide suhet ja saavutatud punkte):

ASK	6	6	—	261:186	12
Kalev	6	4	2	230:178	8
Russ	6	3	3	272:205	6
Tartu NMKÜ	6	3	3	217:183	6
Tallinna NMKÜ	6	3	3	221:223	6
Nõmme ÜENÜ	6	2	4	201:290	4
Pärnu Kalev	6	—	6	143:280	0

Kiiruisutamise euroopavõistluste võitjate austamise iseremoonia. Keskul värskel euroopameister A. Berzinš, vasakul Ch. Mathiesen ja paremal A. Johansen.

ASK-1 on väga suured väljavaated meistritiitlit kaitsta, kuna ta võib vastu võtta kaks kaotust ja ka siis veel mängida meistertitiile.

Kui vaadelda peetud vooru matschide resultaate, torkab silma haruldast numbrite mängu. Näiteks ASK on nii Kalevi kui ka Russi võitnud võrdselt 39:31. Ka Tartu NMKÜ-le on sisse visanud 39 korvi, kuid vastu saanud 34. Tallinna NMKÜ ja Pärnu Kalevi vastu on ta mõlemale visanud 44 korvi, esimeselt vastu saades 33 ja tsesielt 31. Teiste resultaatide juures torkab silma rohkesti sääraseid numbreid nagu 22, 33, 44 ja isegi 55. Vähemal määral on aga nulliga lõppevaid numbreid.

Võrkpallis oli sügisvoorude tabel järgmine (numbrid tähendavad järjekorras: peetud matschide arvu, võite, kaotusi, geimide suhet ja saavutatud punkte):

Kalev	4	4	—	8:3	8
ÜENÜTO	4	3	1	7:3	6
ASK	4	1	3	4:6	2
ESS	4	1	3	4:7	2
Tervis	4	1	3	3:7	2

Kevadvoorude esimeses matschis ESS revanscheeris sügisel ASK-lt saadud kaotuse, võites 15:8, 7:15 ja 15:10. Korvpallis esimene võib võrkpallis jääda viimaseks. Kalevil on meistritiitli pärast oodata heitlust eeskätt ÜENÜTO-ga.

Üle 80.000 pealtvaataja jalgpalli-võistlustel

Suur huvi tõus jalgpalli vastu läinud aastal Tallinnas

Jalgpalliliit võis l. a. konstateerida pealtvaatajate ja kassade suhtes päris menukat aastat. Kõigil peetud maavõistlustel on olnud rohkem pealtvaatajaid ja

Kiirusutamise euroopavõistlustel Londonis saavutas inglise kolmikvõidu. Paremusejärjestuseks oli: 1. Cecilia Colledge, 2. Megan Taylor, 3. Daphne Walker. Samas järjekorras on nad meie pildil.

suuremad kassad kui samadel maavõistlustel eelmistel aastatel. Tallinnas peetud maavõistlustel ei olnud ühelgi pealtvaatajate arv alla 5000 ja kassa alla 6000 kr. Seda näete ülevaatest.

Eesti-Ungari	6948	7.729.80	1.788.48
Eesti-Läti	7423	8.375.80	3.596.94
Eesti-Soome	5647	6.156.70	1.761.91
Balti turniir	19.309	20.156.20	3.731.24

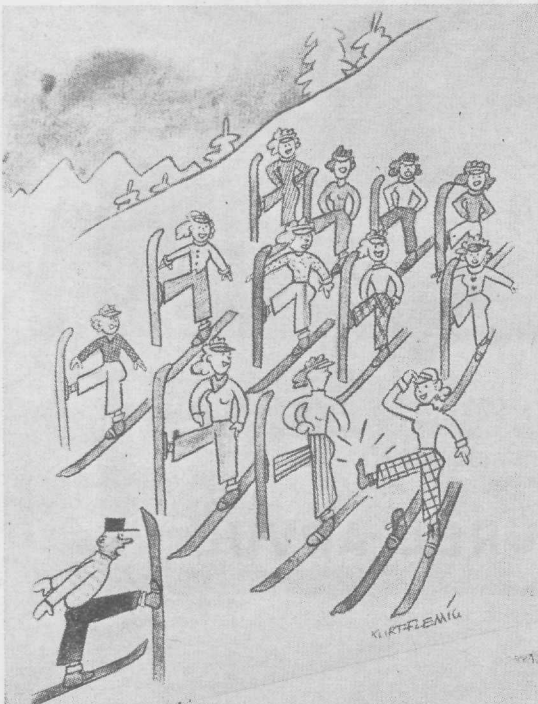
Üldse on liidu poolt korraldatud võistlustel viibinud 46.538 pealtvaatajat, kes lunastanud kasvatusfondi pääsmed. Tegelik pealtvaatajate arv on seega veelgi suurem.

Samal ajal on liiduklassiselt Tallinnas korraldatud võistlustel olnud pealtvaatajaid järgmiselt:

Kalev	6068
Estonia	4677
Sport	2783
Esta	933
Puhkekodu	882
TJK	613
ÜENÜTO	117

Liites väiksematel võistlustel käinud pealtvaatajad, tõuseb nende üldarv 1938. a. kohta Tallinnas üle 80.000.

Välismaa nalja

Naiivne kursant: „Härra õpetaja, nii on palju lihtsam jalga tõsta!“

„Eesti Spordilehe“ järgmine number ilmub märtsi lõpul suurendatud kaustas pühade numbrina

Toimetuselt

Tehnilistel põhjustel jäi käesolevast numbrist välja kirjutuse „Alec James'i karjäär“ järg. See-eest avaldame seda pikemalt järgmises numbris.

Ilumise järjekorras on rida kirjutusi dr. H. Jürgensonilt, A. Mällilt (Venemaa tõstesportidist), A. Lepikult (tennisest), V. Vaiksaarelt (kergejõustikust) jne. Järgmises numbris avaldame ülevaate ka suusatamise hooaja kohta.

Kreenholmi Puuvillasaaduste **Manufaktuuri Osaühisus**

Asutatud 1857. a.

•

VABRIKUD KREENHOLMIS, NARVA LÄHEDAL

•

JUHATUS:

TALLINNAS, PIKK TÄN 68, TEL. 426-63

•

MÜÜGIKOHT:

KAUBANDUS A.-S. „KREENBALT“
TALLINN, S. KARJA TÄN. 13, TEL. 425-14

•

MÜÜK AINULT SUUREL ARVUL

AS TEKLA

RIIDEKAUPLUSED

TALLINN: S. KARJA 15.
PÄRNU MNT. 6. ESTONIA PST 11.

HAAPSALU, KURESAARE,
MUSTVEE, NARVA, PETSERI, PÄRNU,
RAKVERE, VALGA, VILJANDI, VÖRU

ERA

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA
ÜLERIIKLIKULT LEVINUIM AJALEHT

SUURIM NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT EESTIS.
HINNATA KAASANDENA IGAL PÜHAPÄEVAL PILKE JA
NALJALEHT «KRATT»

MEIE KIRJASTUSEL ILMUB

„LASTE RÕÕM“

— EESTI POPULAARSEIM LASTEAJAKIRI

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIELISIM TÖÖSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA

KÖITEKODA

TSINKOGRAAFIA

LITOGRAAFIA

OFFSET-TRÜKK

HINNAD KÕIGILE
VASTUVÕETAVAD

TELLIMISTE
TÄITMINE KIIRE

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD
RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALIDE
KAUPLUSED

KIRJANDUSE JA PABERILAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUSÜHISUS

TALLINN-EESTI, PIKK T. 2.

OMA TELEF. KESKJAAM 428-83

Tall. E. Kirj.-Üh. tr. Pikk 2. 1939